

Domácí násilí

Denisa Pavlíková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Denisa Pavlíková**
Osobní číslo: **L11377**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Domácí násilí**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
2. Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti domácího násilí.
3. Příprava metodiky výzkumné části.
4. Provedení výzkumu - kvantitativního - dotazníková metoda.
5. Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
6. Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] CONWAY, Helen L. Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007. 1. vyd. Praha: Albatros, 2007, 158 s. ISBN 978-80-00-01550-7.

[2] ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

[3] BUSKOTTE, Andrea a Lucie VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ. Z pekla ven: žena v domácím násilí. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Pavel Mauer

Ústav environmentálních bezpečnosti

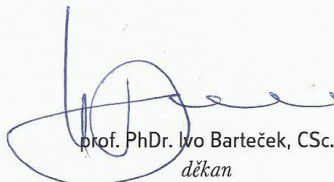
Datum zadání bakalářské práce:

21. února 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

9. května 2014

V Uherském Hradišti dne 21. února 2014

prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan

doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 5.5.2014.....

.....
podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma domácí násilí je zaměřena na vymezení základních pojmů a definic v oblasti domácího násilí. Ve vymezování teorií se snažím být nestranná a problematiku aplikovat na obě pohlaví. Více se zaměřuji na relativně novou formu násilí, jíž je stalking. V praktické části práce se věnuji kvantitativnímu dotazníkovému výzkumu a hledám odpovědi na předem vytyčené cíle práce.

Klíčová slova:

Domácí násilí, oběť, agresor, týraná osoba, stalking, vykázání, formy násilí, rodina, násilí, agresivní chování.

ABSTRACT

This work is aimed at determination of standard terms and definitions in the area of a domestic violence. While setting the theories I tried to be objective and to apply the relevant issues to both the genders equally. I focus more on a Stalking, a relatively new form of the violence. Within the field part of the work I aimed at a quantitative questionnaire research and search for answers to the predetermined objectives.

Keywords: Domestic violence, victim, aggressor, abused person, expelling, forms of violence, family, violence, aggressive behavior.

Poděkování

Děkuji panu JUDr. Pavlu Mauerovi za odborné vedení, za cenné rady a připomínky při zpracování mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 DOMÁCÍ NÁSILÍ	12
1.1 DĚTI JAKO SVĚDCI DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	13
1.2 NÁSILÍ V PŮVODNÍ RODINĚ	14
1.3 PŘÍČINY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	14
1.4 CYKLUS NÁSILÍ	15
2 FORMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	17
2.1 FYZICKÉ NÁSILÍ.....	18
2.2 PSYCHICKÉ NÁSILÍ.....	18
2.3 EKONOMICKÉ NÁSILÍ.....	18
2.4 SOCIÁLNÍ NÁSILÍ	19
2.5 SEXUÁLNÍ NÁSILÍ	19
3 STALKING	21
3.1 HLAVNÍ RYSY STALKINGU.....	22
3.2 PROJEVY STALKINGU.....	22
3.3 TYPY STALKERŮ.....	23
3.4 DŮSLEDKY STALKINGU	24
3.5 PRÁVNÍ ÚPRAVA STALKINGU	25
3.6 OBRANA PROTI STALKINGU.....	25
3.7 PŘÍPADY STALKINGU V ČR.....	26
4 NÁSILNÉ OSOBY	29
4.1 ŽENY JAKO NÁSILNÉ OSOBY.....	29
4.2 MUŽI JAKO NÁSILNÉ OSOBY.....	31
4.2.1 Typologie násilných mužů	31
5 OHROŽENÉ OSOBY	32
5.1 ŽENY	32
5.1.1 Charakteristika týrané ženy	32
5.2 MUŽI	32
5.3 DĚTI	33
5.4 SENIOŘI	33
5.5 ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ OSOBY.....	34
6 LEGISLATIVA	35

II	PRAKTICKÁ ČÁST	40
7	PRŮZKUMNÁ ČÁST	41
7.1	METODOLOGIE VÝZKUMU.....	41
7.2	CÍLE A HYPOTÉZY.....	41
8	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ A ANALÝZY ZÍSKANÝCH DAT	43
8.1	GRAFICKÉ A TABULKOVÉ ZPRACOVÁNÍ.....	43
8.2	VYHODNOCENÍ CÍLŮ A HYPOTÉZ.....	66
	ZÁVĚR	69
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	71
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	74
	SEZNAM OBRÁZKŮ	75
	SEZNAM TABULEK	76
	SEZNAM GRAFŮ	77
	SEZNAM PŘÍLOH	78
	PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK	79
	PŘÍLOHA P II: PŘEHLED VYKÁZÁNÍ	82
	PŘÍLOHA P III: BEZPEČNOSTNÍ PLÁN	83

ÚVOD

Rodinné vztahy tvoří významnou a nedílnou součást našeho života. Vztahy mezi manžely, rodiči a dětmi nejsou vždy jen láskyplné a uspokojující. Rodina může být zdrojem obrovského napětí, zoufalství nebo naplňovat osoby úzkostí a pocitem viny. Násilí páchané v rodině je jednou z nejrozšířenějších forem násilí vůbec, a zároveň je také jeho nejméně kontrolovatelnou formou.

V České republice se, podle dostupných statistik, násilí vyskytuje v každé čtvrté rodině. Tato informace byla hlavním důvodem, proč jsem si pro svou bakalářskou práci zvolila právě téma domácího násilí. Domácí násilí vnímám jako dosti závažný a donedávna i celkem opomíjený problém. Výskyt tohoto typu násilí je problémem celé společnosti a ne pouze týraného jedince. Domácí násilí není novým problémem ani problémem minulosti, patří mezi stále aktuální a rozvíjející se témata.

V České republice byla do devadesátých let minulého století tato problematika opomíjena, byla považována za problém spíše okrajový. Počátkem milénia se však situace začala měnit a zlepšovat a o tomto jevu se začalo otevřeně hovořit jako o zásadním společenském problému, který vyžaduje zvýšenou pozornost, a to i ze strany státu. O oběti postizené násilím se začaly starat neziskové organizace, které tak zvýšily informovanost o domácím násilí a tím daly podnět státním orgánům aktivněji přistupovat k této problematice.

U nás nejvýsadnější postavení k této problematice zaujalo občanské sdružení *Bílý kruh bezpečí* (BKB), který dále realizoval projekt *Domácí násilí*, který se zasloužil o provoz linky DONA. Další aktivitou BKB bylo založení *Aliance proti domácímu násilí*, která se zasloužila o zavedení zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Posledním významným krokem na poli legislativy bylo zavedení institutu vykázání, jež upravují § 44–47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.

Práce je pro její lepší přehlednost rozdělena do dvou částí. V teoretické části jsem se snažila vymezit základní pojmy a nastínit problematiku domácího násilí z dostupných informací. Literární zpracování této problematiky bývá někdy dosti vyčerpávající a zaměřené zejména na pohled žen jako obětí domácího násilí. Proto jsem se snažila být ve výkladu zpracovaných informací nestranná a aplikovat tyto teoretické skutečnosti na obě pohlaví. V první části bakalářské práce se tedy dozvídáme základní informace, rozdělení obětí a formy, v nichž se násilí vyskytuje. Specifickou formou, již jsem věnovala samostatnou kapitolu, je

„stalking“ neboli nebezpečné pronásledování. V neposlední řadě je zde zmíněná legislativní úprava domácího násilí.

Druhá, tedy praktická část práce, je zaměřená na průzkum veřejného mínění o problematice domácího násilí. Hlavními cíly práce je zjistit informovanost obyvatelstva o domácím násilí, čili jaké procento lidí se s tímto druhem násilí již setkalo a zda vědí, jak se v takové situaci bránit.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOMÁCÍ NÁSILÍ

Definice na pojem domácí násilí se objevuje více, ale v podstatě z každé z nich se dozvíme, že domácí násilí představuje fyzické, psychické či sexuální týrání páchané mezi manželi či intimními partnery. K domácímu násilí dochází v soukromí mimo veřejnost a obvykle je agresorem muž. Je to tedy dlouhodobé, opakované týrání partnerky/partnera, kdy oběť a pachatel jsou na sobě citově, sociálně či ekonomicky závislí. [16, 12]

Podle Ševčíka je domácí násilí specifickou variantou násilí v rodině, kam spadá také násilí páchané na dětech, seniorech či zdravotně postižených osobách. Podle statistických údajů jsou nejvíce napadány ženy, a to právě v rodinném prostředí, kde by se měly cítit nejbezpečněji. Rodina by měla fungovat jako místo bezpečí a útěchy, mnohdy je tomu však jinak. Rodinu z pohledu psychologického popsal v závěru svého díla profesor Zdeněk Matějček, a to jako „*společenství, kde se sdílí čas, prostor, úzkost i naděje, kde se soužitím všichni, učí pro život, kde všichni dávají i přijímají, kde formulují svou osobnost a mají možnost zrát k moudrosti – a kde podstatnou složkou všeho je vzájemně sdílená i působená radost. A právě v tom je něco pro rodinu hluboce specifického: Je tu dána jedinečná příležitost, aby toto společenství bylo společenstvím radosti.*“ [7,8].

Základní funkce rodiny:

Reprodukční funkce – v posledních letech tato funkce spíše slábne. Je to zapříčiněné tím, že se zvyšuje věk osob při vstupu do manželství, a tak i narození prvního dítěte. Klesá sňatečnost a zvyšuje se počet párů s dětmi, které manželství neuzavírají. Roste počet dětí narozeným mimo manželství a žijících v neúplných rodinách.

Emoční funkce – je to především začlenění jedince do rodinné struktury, pocitu sounáležitosti, osobní identity a smyslu života. Tato funkce se podle Ševčíka jeví jako kriticky rozhodující, neboť rodina spočívá na křehkých základech právě emočních vztahů.

Socializačně-výchovná funkce – odpovědnost rodiny za výchovu, socializaci a vzdělání svých dětí. Významnou roli zde však hrají i vrstevníci dítěte, škola, média a různé zájmové skupiny.

Ekonomická funkce – s rostoucí vzdělaností a zaměstnaností žen už muži nejsou v primárním postavení živitele rodiny, což má dopad na očekávání a požadavky spojené s mužskou a ženskou rolí v rodině. [8]

Násilní muži se obvykle snaží udržet své mocenské postavení prostřednictvím fyzické síly, sexuálního obtěžování či znásilňování, držení v domě proti vůli oběti, nebo také kontrolou finančních zdrojů ženy.[1]

Čtyřmi základními znaky domácího násilí jsou:

1. **Opakování a dlouhodobost** – z jednoho útoku jakéhokoliv charakteru ještě nelze přesně určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek.
2. **Eskalace** – od urážek se stupňuje k psychickému snižování lidské důstojnosti až k fyzickým útokům a tak k závažným trestným činům, ohrožujícím zdraví a život člověka.
3. **Jasně a nezpochybnitelné rozdělení rolí osoby ohrožené a agresora** – domácí násilí nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde se role agresora a oběti mění, role zůstávají vždy stejné.
4. **Neveřejnost** – týrání probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi mimo pozornost společnosti.

Aby se opravdu jednalo o domácí násilí, musí být naplněny všechny čtyři uvedené znaky. Ženy, které jsou zneužívány, se jako oběť většinou necítí. Naopak mají tendenci násilného partnera chránit a jeho chování omlouvat a bagatelizovat. [1]

1.1 Děti jako svědci domácího násilí

V rodinách, kde k domácímu násilí dochází, jsou děti jeho svědky v 95 % případů. Bohužel 40 až 60 % otců, kteří týrají své partnerky, se dopouští násilí i na svých dětech. Tyto děti jsou týrány psychicky, fyzicky, a to buď při bránění své matky, anebo přímo otcem. Často se stávají prostředkem manipulace a kontrolou nad obětí násilí.

Děti, které se stávají svědky domácího násilí, jsou pak emocionálně i psychicky ohroženy. Zažívají pocit hněvu a strachu a neví, jak se s nimi vyrovnat, cítí vinu za to, že nedokážou násilí zastavit a myslí si, že jsou za něj zodpovědní. Dítě nedokáže situaci rozumově ani emočně zpracovat. Často trpí bezprostředními následky jako je rozrušenost, úzkost, pocit ohrožení nebo viny, agresivní chování, poruchy spánku i dlouhodobé důsledky jako jsou těžkosti ve vztazích, emoční a behaviorální poruchy, vážně ovlivňující zdravý vývoj dítěte. Bylo dokázáno, že děti vystavené pasivně domácímu násilí mají stejně závažné emoční pří-

znaky, jako děti týrané a zneužívané. Vystavení dítěte násilí vůči matce je dnes klasifikováno jako forma psychického týrání, dodatečně tak bylo přiřazeno k syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte, tzv. syndromu CAN (Child Abuse and Neglect). [8]

1.2 Násilí v původní rodině

Jeden z nejuznávanějších rizikových faktorů rozvoje násilí v partnerských vztazích. Děti mají sklon napodobovat a přejímat vzory chování svých rodičů, a to i způsobů zvládnání konfliktů. Hrozí tak přenos násilných vzorců jednání na další generaci, tzv. transgenerační přenos. Muži vystavení v dětství násilí vykazují ve svých pozdějších partnerských vztazích více agresivity i problémy se zvládnáním svého chování, zatím co u žen se rozvíjejí spíše internalizační poruchy jako úzkost a deprese. [8]

1.3 Příčiny domácího násilí

Existují různé teorie, které se pokoušejí vysvětlit příčiny vzniku domácího násilí. Za prvními pokusy objasnit domácí násilí stojí jednofaktorové teorie. Tyto teorie se v dnešní době již nevyužívají, a to především díky svému jednostrannému pohledu, kterým nevnímají domácí násilí jako komplex různých jevů a příčin. Teoretické koncepce se spíše opíraly o analýzu ojedinělých případů. Mezi jednofaktorové teorie řadíme biologicko-genetickou teorii, psychologickou teorii, teorie sociologické a podle Ševčíka ještě feministický přístup.

V současné době jsou více preferovány multifaktorové přístupy, které propojují jednofaktorové teorie do integrujícího modelu.

Makrosystémová rovina vnímá příčiny domácího násilí v podporování patriarchálně hierarchických hodnot společnosti, která podporuje nadvládu a dominantní postavení mužů. Toto patriarchální smýšlení napomáhá ke zlehčování násilí vůči ženám.

Exosystémová rovina je vlastně bezprostřední životní (sociální) okolí jedinců. Jde o působení formálních i neformálních sociálních struktur, s nimiž přichází do kontaktu. Konkrétními faktory, které přispívají k rozvoji domácího násilí, jsou například nezaměstnanost, nedostatek financí a nižší vzdělání, které se mnou stát spouštěči násilí.

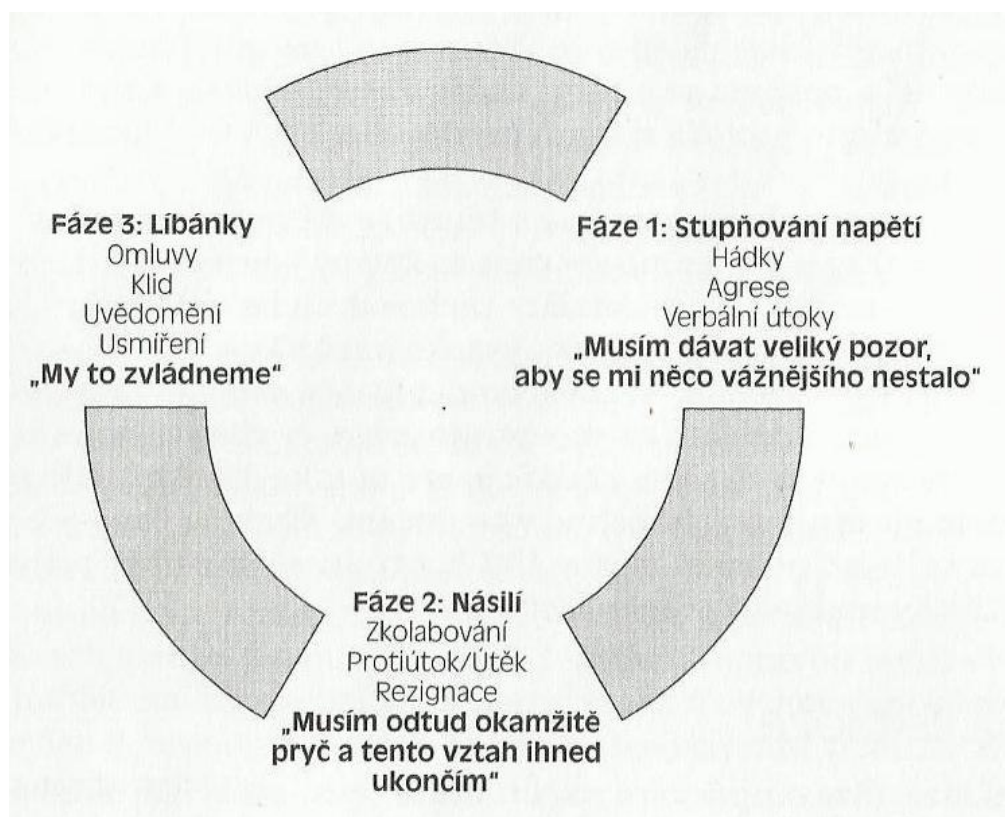
Mikrosystémová rovina je samostatná rodina. K rizikům plynoucím z rodinného soužití patří hlavně soukromí, které komplikuje kontrolu zvenčí a činí násilí obtížně postižitelným. Dále jasně dané, předepsané role, které ovlivňují soužití členů a nedávají volnost osobním

zájmům či přáním. Rizikovou skutečností je i to, že se partneři velmi dobře znají a dovedou vzájemně odhadovat své reakce a způsoby chování v běžných i krizových situacích a vědí, co si k sobě mohou dovolit.

Ontogenetická rovina hledá příčiny násilí v individuálních charakteristikách osoby násilné i ohrožené a zkoumá jejich vzájemnou interakci. Předpokládá, že násilná osoba na stres reaguje agresivním způsobem. Předpokládá se, že sám agresor byl v dětství obětí násilného chování, což je velmi rizikovým faktorem pro rozvoj stejného jednání i v dospělosti.[8,14]

1.4 Cyklus násilí

S předpokladem, že domácí násilí probíhá v určitém cyklu, jako první přišla americká psycholožka Lenore Walker. Zmíněná autorka identifikovala tři fáze domácího násilí s různou délkou a časovým intervalem trvání, který se postupem času zkracuje. Každá fáze se vyznačuje charakteristickým chováním násilné osoby.

Obrázek 1

Fáze 1: Stupňování napětí

V této fázi „houstne atmosféra“, partneři se stále hádají. Násilná osoba se cítí být obětí vyprovokována a začne s verbální agresí. Oběť začne pociťovat strach a raději se stáhne, aby tak předešla agresivnímu výbuchu násilníka, snaží se mu ve všem vyhovět, být úslužná. Někdy má oběť pocit, že když se bude chovat poddajně, může tak zabránit další fázi, to ovšem není možné.

Fáze 2: Exploze násilí

Zpravidla je fáze krátkou, ale zato plnou násilí. Incidentsy mohou mít podobu emocionálního i psychického trýznění, avšak i fyzického týrání. Oběť zažívá intenzivní pocity strachu, úzkosti, bezmoci a beznaděje. Obvykle tato fáze končí zraněním oběti v důsledku několikahodinového tyranizování.

Fáze 3: Líbánky

Situace se uklidnila, násilník si začíná uvědomovat, že by ho oběť mohla opustit a začne se omlouvat a litovat svých činů. Slibuje, že se to již nikdy nestane, že se změní. Dává najevo svou lásku, lítost a smutek, oběť zavaluje dárky a něhou. Této fázi oběť obvykle podlehne a zůstává s agresorem. V případě, že se tato taktika neosvědčí, následuje vyhrožování sebevraždou, nebo svalování odpovědnosti za výbuch násilí s tím, že když se oběť změní, tak násilí ustane. Fáze líbánek je zpočátku fází nejdelší, oběť začne věřit v nápravu trýznitele, postupem času se stává ale výrazně kratší.

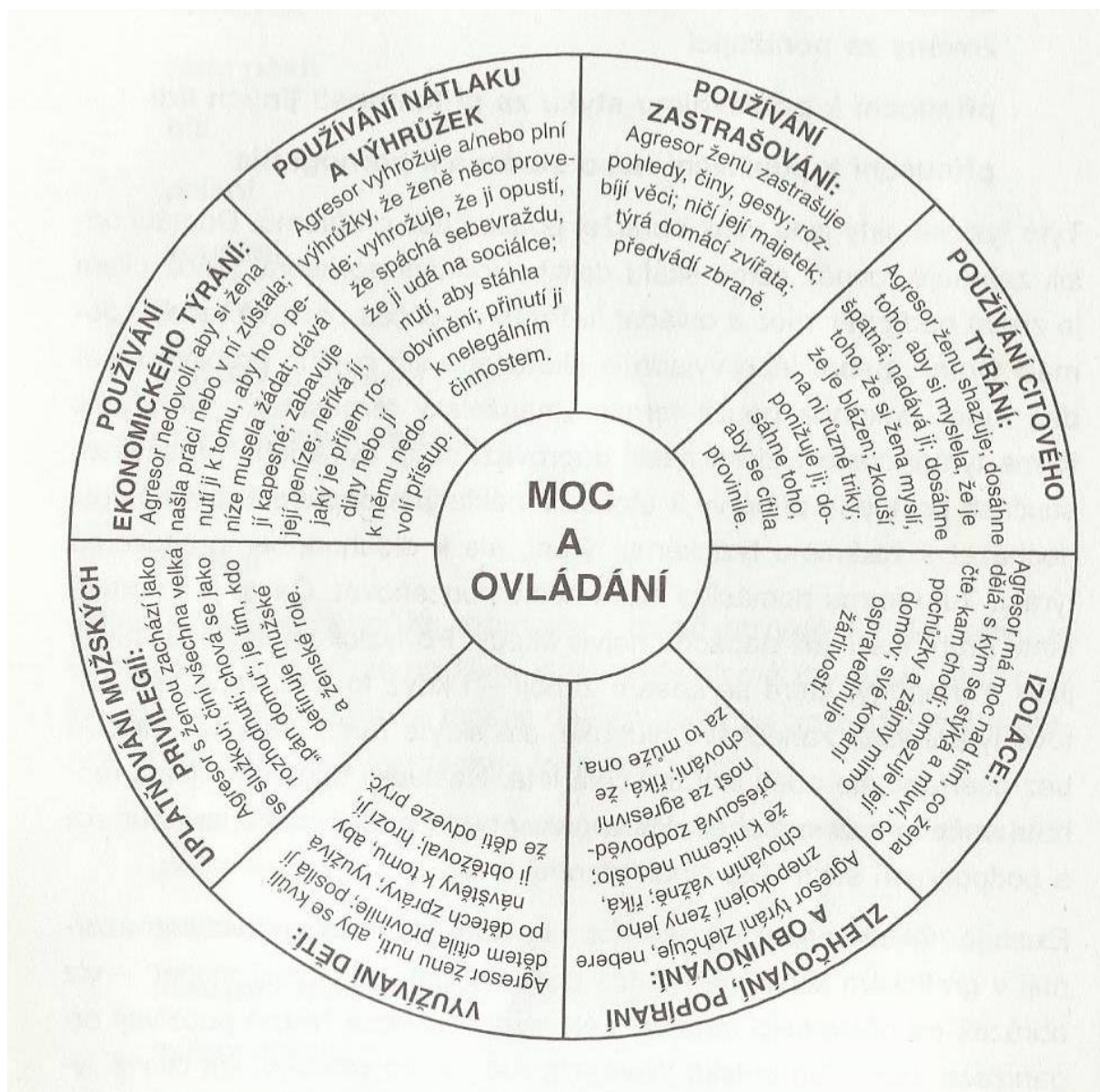
„Neustálé střídání vlídného a milujícího chování s násilným udržuje oběť ve vztahu a odrazuje ji od odchodu. Na druhé straně střídání jednotlivých fází pachatele násilí nemotivuje ke změně jeho chování. Přestože se jednotlivé fáze střídají v cyklu, je obtížné předvídat začátek a konec jednotlivých etap, zejména k jejich závislosti na mnoha situačních projevech.“ [1,8,10]

2 FORMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Všechny formy domácího násilí mají zpravidla stejný cíl – získat moc a udržet si plnou kontrolu nad obětí. Násilní jedinci používají nespočet taktik, aby svého cíle dosáhli a uchylují se nejen k ponižování, izolování, zastrašování, obviňování, ale také k bití a fyzickému týrání. V praxi se obvykle všechny formy násilí prolínají.

Existuje několik druhů agresivního chování, které můžeme znázornit v grafickém schématu, obvykle nazývaném jako duluthský model kontroly a moci. Tento model, jež běžně využívají organizace na pomoc obětem domácího násilí, dobře ukazuje, jak citové týrání postupuje a podporuje fyzické a sexuální násilí. Středem kruhu je moc a ovládnutí, což je cílem a výsledkem násilí a týrání. [8,2]

Obrázek 2

2.1 Fyzické násilí

Vzhledem ke svým následkům je pravděpodobně nejzjevnější a nejhrubší formou domácího násilí, kdy agresor využívá fyzické síly nebo její hrozby k zastrašení, poškození či ohrožení jiné osoby. Fyzické násilí zahrnuje široké spektrum chování, jehož cílem je ublížit, zastrašit, přivodit bolest, zranění či jiné fyzické utrpení. Začíná to u „nevinného“ pohlavku, přes facuku, postrkování, kopání, škracení, pálení, napadení různými předměty nebo zbraněmi a končí to pokusem o vraždu, v těch nejhorších případech až vraždou. Patří sem také rafinované akty fyzického násilí jako je znemožnění vyhledat lékařskou pomoc, odpírání spánku nebo jídla apod. [1,8]

2.2 Psychické násilí

Psychické násilí, někdy také označováno jako psychologické, citové či emocionální, je nejběžnějším a nejvíce ničivým aspektem domácího násilí. Jde zde o vyvolávání duševního utrpení, duševní úzkosti, bolesti nebo strasti. Obtížněji se prokazuje, ale ve svém důsledku může mít daleko horší dopad jak na sebeúctu, sebepojetí, tak i na sebedůvěru a sebevědomí oběti. Psychické násilí zahrnuje zejména slovní týrání, ponižování, zesměšňování na veřejnosti, vyhrožování, zastrašování, a to ať vůči manželce nebo dětem. Dále sem můžeme zařadit také izolaci od rodiny, přátel a kolegů. Nepříjemné výslechy, neustálé kritizování a zpochybňování duševního stavu oběti. [2]

2.3 Ekonomické násilí

Mezi ekonomické násilí můžeme zařadit omezování přístupu k penězům, neposkytování prostředků na společnou domácnost či na děti. Agresor má absolutní kontrolu nad příjmy a výdaji. Oběť musí o peníze častokrát prosit, dostává příděly a je jí zabraňováno obstarávat si vlastní příjem. Obzvláště ponižující, ale překvapivě běžnou formou ekonomického týrání je, když agresor odmítá dávat své partnerce peníze na hygienické potřeby, čímž docílí i určité izolovanosti. Ze začátku to může působit tak, že má agresor o oběť starost, že nechce, aby pracovala, on je přece hlava rodiny, on má za povinnost se o svou rodinu postarat. Oběť může často slyšet: „Tato práce je přece pod tvoji úroveň. Zbytečně bys tam jen plýtvala svým talentem, raději zůstaň doma a starej se o děti a domácnost.“ Anebo: „Proč bys chodila pracovat zrovna teď? Je blbá doba, je krize, na trhu je málo práce. Raději zůstaň doma

s dětmi, ty tě doma potřebují víc.“ O ekonomickém násilí můžeme tedy hovořit tehdy, když je oběti zakazováno pracovat, ale také v případě, je-li k práci nucena a o jejím výdělku pak rozhoduje trýznitel. Oběť tím ztrácí možnost rozhodovat o svém životě sama, bez partnerova vědomí. [1,2,8]

2.4 Sociální násilí

Zahrnuje jak využívání dětí a jiných osob jako prostředek nátlaku, tak zákazy kontaktů s rodinou a přáteli, což vede k sociální izolaci. Někteří autoři zařazují izolaci k psychickému a emocionálnímu násilí, jiní ji vnímají jako součást sociálního násilí. Agresor sleduje každý pohyb oběti, chce vědět, kam jde a s kým, co bude dělat, uděluje jí zákazy, příkazy a vyhrožuje jí. Může odposlouchávat její telefony a číst její poštu. Může jí zakázat, aby šla sama za rodinou a aby se stýkala s přáteli. Nutí oběť k častému stěhování, čímž zabrání tomu, aby byla blízko své rodiny a aby si vybuodovala nějaké přátelství. Cílem izolace je především odstranit domnělé příčiny žárlivosti. Nevychází-li oběť z domu, nemůže mít žádné milostné afěrky. Izolace může být zvláště zhoubná, je-li kombinována s citovým týráním. Jestliže žena neustále slýchává, jak je k ničemu, a že si za násilí může sama, nemá pak nikoho, kdo by jí to vyvrátil, a začne v to sama věřit. Běžným počinem agresora je stopování času oběti, který vynaloží na nějaký každodenní úkon. Například si spočítá, jak dlouho trvá vyzvednout děti ze školy a přivést je domů. Dovolí tedy oběti, aby pro děti šla sama, ale stačí se o minutu zpozdít a musí pak čelit následkům. Oběť tak nemá čas s kýmkoli komunikovat a začne působit uzavřeně, namyšleně, a že prostě nemá zájem. Pro oběť, která žije v izolaci, je daleko těžší od trýznitele odejít. Nemá žádné přátele, kterým by se mohla svěřit, nemá kam odejít. [8,2]

2.5 Sexuální násilí

Statistiky ukazují, že třetina až polovina týraných žen byla minimálně jednou svým partnerem znásilněna. Ne jen ženy, ale i muži se stávají častou obětí sexuálního násilí, nicméně je vzhledem k velké citlivosti tato oblast empiricky obtížně přístupná. Do této oblasti zahrnujeme všechny sexuální činy, které jsou na oběti vynucovány, je k nim násilně přinucena a nebo je dělá s nechutí. Sexuální násilí se může projevat jako naléhání k různým sexuálním praktikám, které jsou oběti nepříjemné, pro ni ponižující a nutí ji podrobit se druhé osobě. Vynucený sex mezi manželi můžeme také zahrnout do jisté formy agrese, rozhodně nemů-

žeme mluvit o plnění nějakých „manželských povinností.“ Díky tomuto jevu je sexuální násilí často zpochybňováno, bagatelizováno a omlouváno. [1,8,11]

3 STALKING

Stalking býval jako jedna z forem domácího násilí dlouho opomíjen. Původně slovo stalking pochází z angličtiny a jeho významem je stopování nebo lovení štvané zvěře. Úmyslné pronásledování, což je český výraz pro stalking, můžeme vnímat jako pokračování násilí po ukončení vztahu mezi partnery, a to ve formě nebezpečného a nežádoucího pronásledování, obtěžování, slídění a vyhrožování, které začíná mnohdy tam, kde domácí násilí končí. Podle Čírtkové je „*stalking úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které snižuje kvalitu života a ohrožuje její bezpečnost.*“ Hlavním znakem stalkingu je obsesivní fixace (v případech ukončeného domácího násilí), posedlost určitou osobou, kterou pak stalker úmyslně a systematicky obtěžuje nevyžádanou a nechtěnou pozorností. [1,3]

„Pachatelé, tzv. stalkeri, bombardují svou oběť dopisy, e-maily nebo SMS zprávami často celý den a celou noc. Neustále volají, nechávají na záznamníku podivné vzkazy, ať už s vyznáním lásky a prosbami, nadávkami a výhrůžkami či sexuálními fantaziemi. Stojí před domem, sledují svou oběť při cestě z práce, neustále monitorují její byt, dávají na stěrače auta lístečky se vzkazy. Zahrnují své oběti květinami, někdy nechávají před dveřmi pozornosti a dárky, občas se objeví na pracovišti své zbožňované osoby. Všechny tyto aktivity oběť ale skličují.“

„Mnozí pachatelé ničí majetek své oběti: stříkají vzkazy na fasády jejich domů, propichují jim pneumatiky. Snaží se vniknout do jejich bytů či domů, ubližují domácím mazlíčkům a dokážou je i zabít. Vyhrožují.“

„Často se stává, že pachatel neobtěžuje pouze svou bývalou partnerku, ale také její okolí. Rodinu, kolegy v práci, přátele. Zkouší například vnášet nepravdy, pomluvy a lži mezi určitý okruh lidí, protože jejich cílem je oběť za jakoukoli cenu poškodit, pošpinit, zničit.“
[1]

„Tento typ chování se neobjevuje jen po zániku dlouhotrvajícího manželství, ale také jako následek rozchodu heterosexuálního i homosexuálního vztahu. Čírtková dále uvádí, že většina případů pronásledování se váže na vztahy trvající méně než čtyři roky, a to okolo 72 %.“

Od 1. 1. 2010 je stalking kvalifikován jako trestný čin, který upravuje paragraf § 354 jako nebezpečné pronásledování. Poprvé bylo pronásledování označeno jako trestný čin v Kalifornii roku 1990.

V 90. letech byl stalking vnímán jen jako problém pronásledování populárních osobností. Pozdější výzkumy však prokázaly, že pronásledování celebrit není jediný a zdaleka ani největší a nejfrekventovanější druh stalkingu. Statistiky naznačují, že 2 až 8 % obyčejných lidí se stává obětí tohoto trestného činu. Dále je ze statistik patrné, že pouhých 25 % pachatelů obětí neznala předem a v 90 % tvoří agresora právě muži. [3,20,1]

3.1 Hlavní rysy stalkingu

Odborníci z řad psychologů a kriminalistů sestavili čtyři kritéria, podle kterých můžeme určit, zda se jedná o stalking či nikoli.

- 1. Stalker zpravidla omezuje osobní svobodu své oběti, a to svobodu jednání či svobodu pohybu. Stalker číhá před domem oběti, snaží se s ní neustále navázat rozhovor, nebo ji pronásleduje na ulici.*
- 2. Pro stalkera je mimo jiné typické i to, že svou oběť prostě nenechá na pokoji i přes její výslovné odmítání, odmítání společného kontaktu či rozhovoru s ním. Ve většině případů se v takových momentech jeho naléhání a obtěžování ještě vystupňuje.*
- 3. O stalkingu můžeme hovořit i tehdy, kdy se aktivity pachatele opakují a trvají delší časové období.*
- 4. Je třeba také posoudit, jak celá situace působí na samu oběť. O stalkingu hovoříme v případech, když pachatel u oběti vyvolává stres, strach a starosti. [1]*

3.2 Projevy stalkingu

Mezi hlavní typické projevy stalkingu patří:

- Demonstrace moci a síly prostřednictvím přímých i nepřímých výhrůzek, které u oběti vzbuzují přirozený strach a obavy.
- Pronásledování cestou do práce, do obchodu, sledování autem. Vyhledávání fyzického kontaktu s obětí, čekání před domem.

- Opakované pokusy o kontakt formou SMS zpráv, dopisů, e-mailů, telefonátů nebo zasíláním dárků.
- Poškozování a ničení věcí oběti. Poškrábání či posprejování auta, rozbití oken a dveří na domě, poškození plotu. Zvláště bezcitným a krutým činem je likvidace domácího mazlíčka oběti.
- Snaha pachatele vydávat se za oběť prostřednictvím předstírání, že se oběť pachateli mstí, zatímco obětí je zde pachatel. Nejčastěji tohoto jednání využívají ženy coby pachatelky.
- Zneužívání osobních údajů čili snaha poškodit dobré jméno oběti lživými informacemi. [20]

3.3 Typy stalkerů

Stalker je osoba, která je uspokojována trýzněním jiných osob. Rozpoznat, kdo stalkerem je či nikoliv, není snadné. Mezi zvláště úporné a rafinované stalkery řadíme ženy, ačkoliv jich není mnoho, jsou v pronásledování mnohem trpělivější a důslednější než muži. V podstatě můžeme říci, že stalkerem může být:

- a) osoba, kterou oběť zná a ví, že ji pronásleduje;
- b) osoba, kterou oběť osobně zná, ale neví, že ji pronásleduje;
- c) osoba, kterou oběť osobně nezná (např. kyberstalkeři hledající si svou oběť na internetu).

Podle psychologů můžeme rozlišit pět základních typů pronásledovatelů.

- 1. Odmítnutý stalker** – stalkeři z této kategorie mohou být velice nebezpeční. Násilí je směřováno nejen proti oběti, ale i lidem v jejím okolí. Například proti novému příteli. Agresor obvykle svou oběť sleduje a utlačuje, stále sebe a oběť vnímá jako pár a nepřipouští si skutečnost, že by oběť mohla žít bez něj. Jeho snahou je se smířit a získat ji zpět, je přesvědčen o tom, že se k sobě vrátí a budou spolu šťastně žít. Druhou a o to horší variantou je, že se agresor touží jenom pomstít za to, že byl odmítnut a ponížen.
- 2. Rozhněvaný stalker** – tito agresori si myslí, že jim bylo ukřivděno, proto je jejich hlavním cílem touha po pomstě a odvetě. Vidí sami sebe jako oběť nespravedlivého

chování a zacházení. Obvykle používají nadávky, výhrůžky a urážky, aby oběť zastrašili.

3. **Nekompetentní ctitel** – agresor, který se nezpůsobilým způsobem dožaduje pozornosti a lásky druhé osoby. Intenzivně nebo i agresivně se objektu své touhy vnucuje a nechápe důvod, proč by jej milovaná osoba odmítala, věří, že má na ni výhradní právo. Je-li mu ale do cesty postavena překážka, například rozhodnutí soudu, agresor se okamžitě stáhne a hledá si nový objekt agrese.
4. **Intimní neboli vztah hledající stalker** – obdobně jako u předcházejícího typu, je trýznitel do oběti hluboce a nešťastně zamilován a očekává, že jeho láska mu bude opětována. V mnoha případech i věří, že s obětí vztah už navázal, nepřipouští si skutečnost, že tomu tak není. Každou komunikaci s obětí, i tu negativní, chápe jako znamení. Odmítnutí pro něj nic neznamená, spíš naopak je pro něj signálem, že oběť jeho touhy opětuje.
5. **Kořistnický stalker** – hlavním cílem této skupiny je vykonat násilnou činnost. Svou oběť nenápadně a detailně pozorují, zapisují si každou její činnost, a když mají dostatek informací, zaútočí. Na rozdíl od předešlých typů stalkerů se snaží být co nejdiskrétnější, nechtějí, aby o nich oběť věděla, je pro ně důležitý moment překvapení. [1]

3.4 Důsledky stalkingu

Většina obětí úmyslného pronásledování trpí posttraumatickou stresovou poruchou, poruchami spánku, ztrácí schopnost důvěřovat a komunikovat s lidmi. Zhruba každá čtvrtá postižená osoba uvažuje o sebevraždě nebo se o ni pokusila, vyhýbá se dříve oblíbeným a známým místům, které jí teď připomínají jen utrpení. Až 40 % napadených opustilo své bydliště a změnilo zaměstnání. Průzkumy dále prokázaly, že se u 70 až 75 % postižených projevují zdravotní problémy a někteří z nich již nejsou schopni dále pracovat. Téměř v 30 % případů dochází k újmě na zdraví nebo zabití oběti. [18]

3.5 Právní úprava stalkingu

Česká republika 1. 1. 2010 zavedla do zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku § 354 o úmyslném pronásledování. Podle tohoto paragrafu může policie zakročit již v počátku obtěžování a zabránit tak fyzickému násilí.

§ 354 trestního zákoníku definuje nebezpečné pronásledování (stalking) takto:

(1) Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že

- a) mu vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmu jemu nebo jeho osobám blízkým,
- b) vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,
- c) vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,
- d) omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo
- e) zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu

a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) vůči dítěti nebo těhotné ženě,
- b) se zbraní, nebo
- c) nejméně se dvěma osobami.

Abychom pachatele mohli obvinít ze stalkingu, musí být splněny tři podmínky:

- jednoznačnost, že pronásledovatel tak činí evidentně proti vůli oběti
- pronásledování oběti je intenzivní
- pronásledování oběti je dlouhodobé. [20, 23]

3.6 Obrana proti stalkingu

Možnost obrany proti stalkingu můžeme rozdělit na:

- a) Privátní
- b) Institucionální
  - Jednou z hlavních možností je dát stalkerovi jasně a rázně najevo, že o jeho pozornost a kontakt s ním nestojíte. Neodpovídat mu na SMS zprávy, nebrat mu telefony a už vůbec ne jít s ním na schůzku. Váš postoj musí být jasný a přímý, vaše reakce nulová. Tím zabráníte prohloubení stalkerova zájmu o oběť.
  - Vyhýbat se místům možného setkání, změnit své návyky. Chodit do jiného obchodu, změnit způsob a cestu do práce, nechodit do oblíbených podniků.
  - Stalking dokumentovat. Snažit se uchovat si výhrůžné SMS zprávy a e-maily, evidovat výpisy volání. Přesně si zapisovat datum a čas, průběh incidentu i svědky události. Informovat o pronásledování své blízké, přátele, rodinu.
  - Vyhledat pomoc a informovat policii.
  - Mimo domov se pohybovat s další osobou, nechodit domů sama a už vůbec ne ve večerních hodinách.
  - Mít u sebe vždy mobilní telefon a prostředek legální obrany, např. pepřový sprej. V případě nebezpečí volat policii.
  - Nedávat své kontakty cizím lidem, nezveřejňovat je, dát je pouze osobám, kterým důvěřujete.
  - Kontaktovat odborné instituce jako je Bílý kruh bezpečí a další intervenční centra pomoci obětem trestných činů. [6,18,20]

3.7 Případy stalkingu v ČR

Z průzkumu z roku 2011, jehož autorem je Tomáš Zdechovský, vyplývá, že 18 % respondentů starších 18 let se stalkingem již setkalo. Zajímavým faktem podle autora je, že 44 % lidí se s nebezpečným pronásledováním dosud nesesetkalo a 38 % neví, co pojem stalking znamená. Z výzkumu je dále patrné, že obětí stalkingu se stává každá čtvrtá Češka a každý osmý Čech. Průzkumu se zúčastnilo celkem 1091 lidí z celé republiky. [17]

V následujících příkladech si popíšeme dosud nejhorší případy stalkingu v České republice, všechny bohužel skončily smrtí. Důležité je zmínit, že téměř všechny se staly před zavedením právní úpravy § 354.

Michaela Maličká

Třiatřicetiletá žena, která se stala obětí stalkingu z řad spolupracovníků. Vše začalo když na letišti, kde Míša pracovala, nastoupil nový pracovník, v té době ještě Petr Drápal. Míša byla jedinou osobou, která si nového kolegy všimla a byla ochotná mu se vším pomoci, to Petr vnímal jako signál, že má s Míšou navázat intimní vztah. Vše vyvrcholilo, když ho Míša pozvala na výlet s přáteli. Petr mezi ně vůbec nezapadl a choval se dosti nevhodně, proto Míša přátelský vztah ukončila a chtěla dále komunikovat jen na pracovní úrovni. Od té doby jí den co den rok a půl posílal výhružné SMS zprávy, i když se Míša snažila bránit častou výměnou telefonního čísla, vždy ale přišel na způsob, jak ho zjistit. Snažila se chránit všemi možnými dostupnými formami, které jsou popsány výše v textu. Petr byl však neodbytný, pronásledoval ji čtyřicet hodin denně sedm dní v týdnu. Po změně jména na Petr Hanuš s ním dokonce televize Nova v pořadu *Na vlastní oči* natočila rozhovor, kde dával Míši za vinu, že ztratil své milované zaměstnání, a udělal tak oběť křivdy ze sebe. Po prvním fyzickém ataku se rozhodla jít Míša na policii a apelovat, aby jí policisté s její situací pomohli. Hanušovi byl tedy udělen trest vykonání 250 hodin veřejně prospěšných prací, to ovšem nesplnil, protože mu byl udělen přísnější trest odnětí svobody po dobu 125 dnů, ale ani ten nenastoupil. Pronásledování trvalo déle než dva roky. Vše eskalovalo v noci z 16. na 17. července 2007, když Hanuš Míšu surově ubil čtyřkilovou větví před vchodem jejího domu.

Dalším případem stalkingu spojeným s domácím násilím, jež vyvrcholil brutální vraždou, je případ Romany Schuppanové. Tu v pondělí večer 21. července 2008 ve věku dvaceti let ubodal jednatřiceti bodnými ranami její bývalý přítel Jan Čipera. Ten jí nejdříve obtěžoval výhružnými SMS, častými telefonáty a vyhrožováním její rodině. Romana to i se svou matkou nahlásila na policii, ta však údajně nebyla oprávněna podniknout jakékoliv ochranné kroky.

Veronika Malaníková se stala poslední obětí několikanásobného stalkera Reného Zapletala, jež ji před zraky jejich společné dcery usmrtil několika střelnými ranami. Vražda se stala 16. srpna 2009 kolem šesté hodiny ranní, kdy Zapletal číhal před dveřmi jejího bytu a

v momentě, kdy se dveře otevřely, vtrhl dovnitř a začal na ženu střílet, u všeho byla i tehdy půlroční dcera Sabina.

Všechny tyto činy byly klasifikovány jako vraždy podle § 219 odstavce 1 trestního zákona a jejich pachatelé byly odsouzeni k odnětí svobody na dobu, v průměru, patnácti let.

Podle mého názoru se všem těmto vraždám dalo zabránit. Ale podle mluvčí Policie ČR státní orgán postupoval tak, jak mu to bylo legislativně umožněno. Jak jsem již zmínila v úvodu, všechny tyto činy se staly před rokem 2010, tedy před zavedením právní úpravy stalkingu.

4 NÁSILNÉ OSOBY

Proč se lidé chovají násilně je těžké vysvětlit. Příčinou násilného chování může být cokoliv, u někoho může být spínačem stresové období, u jiného alkohol či drogy a někdo násilí vnímá jako přirozenou součást života. Mezi nejčastější zdroje násilného chování lze uvést následující.

Těžký stres či působení několika stresujících okolností zároveň – sem můžeme uvést jako stresor ztrátu zaměstnání a s tím i nastalé finanční problémy. Dalšími důvody agrese se mohou stát vysoké dluhy, zjištění závažné nemoci, úmrtí v rodině, ztráta identity agresora, sexuální problémy, partnerské neshody a mnoho dalších.

Frustrace – jedinec je nespokojený se svým dosavadním životem. Frustrace často vyvolává hněv a agresi, ta však nemusí být vždy zaměřená proti druhé osobě, záleží na frustrační toleranci stresovaného. Tzv. přemístění agrese vysvětlují psychologové jako jev, kdy osoba frustrovaná přenáší svůj hněv na jinou, často blízkou osobu.

Ohrožení – výskyt hrozby, ať už fyzické či psychické, může vést k tomu, že jedinec začne jednat agresivně pro svou vlastní ochranu. Obvykle jde ale spíše o předvěst hrozby, která ani neexistuje.

Dalšími faktory, které mohou přimět jedince k násilnému chování, jsou partnerské neshody, boj o moc, alkohol a drogy, ale také psychické onemocnění nebo poruchy osobnosti. [8]

4.1 Ženy jako násilné osoby

Ženy jsou zpravidla vnímány jen jako oběti domácího násilí, o což se z velké části zasloužil feministický přístup průzkumů. Opak je ale pravdou, ženy dokáží být velice násilné a kruté. Nejvíce jsou s domácím násilím spojovány z hlediska ubližování seniorů a hendikepovaným. Ženy by jako trýznitelé neměly být rozhodně podceňovány, ačkoli důkazů a statistik je v dnešní době velice málo. Hlavní příčinou nedostatku informací je, že muži se velmi zřídka označí za oběť domácího násilí, neradi si tuto skutečnost přiznávají a zveřejňují. Mnozí autoři se domnívají, že týraných mužů může být obdobné množství jako týraných žen, avšak získat proto empirické důkazy je obtížné. *„Empirický výzkum této problematiky se teprve začíná rozvíjet, takže spolehlivá data zatím neexistují. Zanedbání tohoto tématu ale není způsobeno pouze tím, že se feministický výzkum samozřejmě zabýval násilím na ženách, a*

snad dokonce bránil výzkumu násilí ze strany žen (jako součást mužské role). Rozvoj výzkumu této problematiky tedy záleží na odvaze (mužských) výzkumníků překonat tabuizované mužské zkušenosti.“ Podle dostupných oficiálních statistik mluvíme zatím o 2 až 5 % týraných mužů. [8,9]

V odborné literatuře se uvádějí obvykle dva typy násilného chování žen:

- Ženy útočící v sebeobraně – násilí v sebeobraně je podle Lambové typickým charakteristickým znakem ženského násilí.
- Ženy, které násilnou osobu zabijí – k tomuto činu se uchýlí zpravidla ženy, které jsou dlouhodobě týrány a zneužívány a nevidí tedy jiné východisko než smrt agresora. Kniha Angely Brownové *Když týrané ženy zabíjejí* je studií 250 týraných žen, z nichž 42 zabilo svého trýznitele. Autorka neshledala žádné rozdíly mezi ženami, které zabily svého partnera a mezi týranými ženami, které tak neučinily.

Naproti tomu mnoho autorů tato tvrzení vyvrací, jsou přesvědčeni o tom, že jen minimum násilných žen tímto způsobem jedná v sebeobraně. Podle nich jsou případy fyzického napadení u žen a mužů postatě vyrovnané, výzkum odhalil, že ve 42 až 45 % případů zaútočila jako první žena a ve 44 až 53 % byl útočníkem muž.

Je nutné především rozlišit, zda se v daném konkrétním případě jedná o vzájemně násilný vztah, reakci na násilnické chování partnera nebo o násilí výhradně ze strany ženy.

Výzkum pánů Buriánka a Kovaříka poukazuje na to, že násilné ženy jsou ve značné míře žárlivé, což vede k nadměrné kontrole činností muže a k určité fázi sociální izolace. Dále pak zneužívají alkohol a drogy, což vede k agresivnímu chování na veřejnosti a vyhrožování. A v neposlední řadě používají nejrůznější formy psychického nátlaku.

Vzhledem k tělesné konstrukci žen a mužů lze očekávat, že fyzické útoky žen nebudou způsobovat natolik závažné újmy na zdraví, jak by tomu bylo v opačné situaci. Ženy na rozdíl od mužů používají k útoku častěji různé předměty, které mohou oběť zranit. Jako zbraně nejčastěji používají běžně dostupné věci jako je vařící voda, rozpálený olej, kuchyňský nůž, v jednom případě použila žena jako zbraň dokonce rozpálenou žehličku. [8, 5]

4.2 Muži jako násilné osoby

„Většina mužů (80 %) není násilná, 12 % tvoří občasní zneuživatelé a pouze 8 % mužů spadá do kategorie chronických domácích násilníků.“[4]

Domácího násilí se příznačně častěji dopouštějí muži, kteří vyrostli v násilných domácnostech a byli pravděpodobně sami obětí nebo svědky násilí a muži, kteří jsou silně majetnickí a žárliví, vyznávající, podle vlastního úsudku, tradiční hodnoty o rozdělení rolí, v nichž muži jsou ženám nadřazeni. Dále pak muži, kteří trpí rozdvojenou osobností, nebo se chovají jako malé děti a nejsou schopni převzít odpovědnost.[8]

4.2.1 Typologie násilných mužů

Podle Saunderse můžeme rozlišit tři skupiny násilnických mužů

1. Výhradně rodinní násilníci – neprojevují vysoký stupeň agresivity, deprese a závislosti. Zpravidla mívají vyšší společenské postavení a násilně se chovají pouze ke svým partnerkám.
2. Obecně násilní muži – tato skupina násilníků má obvykle problém s alkoholem a drogami. Chovají se násilně doma i na veřejnosti, často mají i kriminální minulost. Mnozí z nich byli týraní již v dětství a projev agrese berou jako přirozené jednání pro dosažení svého cíle.
3. Emocionálně nestálí násilníci – tito muži, na rozdíl od předešlých typologií, jsou více depresivní, úzkostní a emočně labilní. Fyzického násilí se dopouštějí jen zřídka, přirozenější je pro ně obět' trýznit psychicky a emocionálně. [8]

5 OHROŽENÉ OSOBY

5.1 Ženy

„Ženy jsou nejčastějšími oběťmi domácího násilí, a to až v 92–98 % případů. Vysoce ohroženy jsou ženy, jež byly týrány jako děti, a dále ženy, které se brzy (před dosažením plnoletosti nebo krátce poté) vdaly, otěhotněly před svatbou nebo byly vychovávány v rozvrácené rodině. Vysoké riziko je rovněž u žen žijících s partnerem, který je promiskuitní, preferuje neobvyklé sexuální praktiky, je závislý na alkoholu, drogách nebo je gambler. Rizikové jsou ženy, které samy zneužívají drogy, mají depresi, trpí úzkostí, jsou pasivně agresivní nebo vykazují sebevražedné sklony.“ [8]

5.1.1 Charakteristika týrané ženy

Týraná žena je zpravidla materiálně závislá na svém partnerovi, je mu podřízená a poslušná, udržuje minimální nebo žádné kontakty s rodinou a přáteli. Často jeho chování omlouvá, je vystrašená a trpí pocitem bezmoci, beznaděje a bezcennosti. Myslí si, že situace nemá žádné řešení, ale dále už násilí snášet nemůže. Bezmezně věří v to, že se partner zlepší, že bytí skočí. Obvykle si sama sobě dává za vinu partnerovo násilné chování, používá sex jako pokus o upevnění jejich vztahu. Je na něm tak emočně závislá, že si život bez něj už nedokáže představit, naneštěstí ale ani život s ním. [8]

5.2 Muži

Dlouhá léta si společnost nepřipouštěla, že by oběťmi domácího násilí mohli být i muži. Stále přetrvává důraz kladený na ženy coby oběti, ale je čím dál tím zřejmější, že muži se jimi mohou stát také. Společnost staví muže do rolí, v nichž není místo pro oběti. Uhodí-li žena muže, společnost ji omlouvá, stane se tomu naopak a muž je považován za násilníka.

Není zcela zřejmé, proč společnost k týrání mužů zaujala takový postoj, z velké části to lze přisuzovat průzkumům prováděných z feministického hlediska. Předpokládalo se, že ženy vzhledem ke své fyzické dispozici nejsou schopny způsobit muži zranění. Nebrala se však v potaz skutečnost, že muži nemusí být zpravidla silnějším partnerem, jeho síla může být omezena zdravotním stavem či stářím. Navíc žádnou fyzickou sílu nemusí žena vynaložit k tomu, aby partnera týrala psychicky, anebo aby k tomu použila zbraň.

Dalším faktorem ovlivňujícím informovanost o problematice týraných mužů je fakt, že málokterý muž otevřeně přizná, že se stal obětí domácího násilí. [2]

5.3 Děti

Děti jsou spolu s ženami nejčastější skupinou, která je postižena násilím v rodině. Ohroženy jsou především děti pocházející z nefunkčních rodin a děti, jejichž matka je též týraná. Další rizikovou skupinou jsou děti, které trpí nějakým postižením, ať už fyzickým či psychickým, nebo děti vyrůstající s otčímem.

V souvislosti s týráním dětí se vyskytuje tzv. syndrom CAN, neboli syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte.

Podle statistiky se domácí násilí odehrává v 69 % za přítomnosti dětí. U dětí, jež se staly oběťmi či svědky domácího násilí, mohou vznikat různé vývojové poruchy, šokové reakce a snahy o únik, které mohou vést až k sebevražedným sklonům. [13, 16, 8]

5.4 Senioři

„Násilí na seniorech je jakákoliv forma týrání, které má za následek poškození nebo ztrátu starší osoby. Osobní ztráty spojené s týráním mohou být zničující. Zahrnují ztrátu nezávislosti, domova, celoživotních úspor, zdraví, důstojnosti a bezpečí.“ [19]

Většinou se násilí na seniorech dopouštějí jejich děti, což je pro jedince velice bolestné a nepříjemné, proto také často váhají se zveřejněním. Díky tomu je nám známo pouze 3 až 5 % případů týraných seniorů, i když ve skutečnosti jich může být mnohem více. [13]

Senioři se mnohou stát obětí všech forem násilí, fyzické týrání, psychické a citové trýznění, sexuální obtěžování a zneužívání. Dále pak finanční a materiální zneužívání, vydírání a zanedbávání péče. Jednou ze specifických kategorií násilí na seniorech je nerespektování jejich důstojnosti, obvykle se s tím setkáváme v institucích zabývajících se péčí o seniory.

Pachateli se zpravidla stávají placení pečovatelé, rodinní příslušníci, zaměstnanci sociálních služeb.

Obdobně jako u dětí se i u seniorů se vyskytuje syndrom EAN – syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného seniora. [8]

5.5 Zdravotně postižené osoby

„V nebezpečí jsou zejména osoby se závažnými funkčními deficity vyžadující trvalou péči rodiny. Takové osoby zčásti či zcela nezvládají ani běžnou sebeobsluhu, vyžadují pomoc při přijímání potravy, oblékání apod. Pro členy rodiny, kteří o ně pečují, mohou tyto situace představovat extrémní zátěž, zdroj vyčerpání či frustrace a mohou být spouštěčem násilného jednání.“ [8]

6 LEGISLATIVA

Do roku 2007 nebyl v českém právu pojem domácí násilí vůbec definován. Dlouhou dobu bylo domácí násilí vnímáno jen jako soukromý problém a ne problém celé společnosti.

Dne 1. 1. 2007 vstoupil v platnost nový zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tímto zákonem byly novelizovány zákony č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení a zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení. [8]

Právní rámec problematiky domácího násilí je postaven na třech vzájemně provázaných pilířích: Policie ČR, intervenční centra a justice. A tvoří je tyto zákony:

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, § 60a:

(1) Na základě vykazání ze společného obydlí podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR) je osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykazání intervenčnímu centru. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové.

(4) Součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy. [21]

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím

Jeho podstatou je možnost zásahu státu do vztahu dvou osob, v němž dochází k týrání, a to v jejich společném obydlí. Tímto zásahem je institut vykazání. [22]

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Policie ČR je oprávněna podle § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky použít institut vykázání. Zákon upravuje oprávnění policisty rozhodnout v případě potřeby o vykázání násilné osoby ze společného obydlí, zákaz vstupu do něj a zákaz navazování kontaktu s ohroženou osobou.

§ 44: (2) Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby.

(3) Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

(4) Není-li vykázaná osoba vykázání přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázáním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázání, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázání a kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.

§ 45: (1) Vykázaná osoba je povinna

- a) opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,
- b) zdržet se vstupu do tohoto prostoru,
- c) zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- d) vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.

Policista vykázanou osobu poučí o následcích neuposlechnutí výzvy.

(2) Vykázaná osoba má právo

- a) vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady,

b) vzít si v průběhu vykázaní ze společného obydlí věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; právo lze uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, policista o výkonu tohoto práva ohroženou osobu předem informuje,

c) ověřovat provedení vykázaní zejména na čísle tísňového volání 158,

d) vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie.

(3) Policista poskytne vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost. Od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování.

§ 46: Policista poučí ohroženou osobu o

a) možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu,

b) možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí,

c) následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázaní přihlíží.

§ 47: (3) Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí zašle policista kopii úředního záznamu o vykázaní příslušnému intervenčnímu centru a soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření. Pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, zašle kopii úředního záznamu o vykázaní v této lhůtě i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

(4) Policista ve lhůtě tří dnů od vykázaní provede kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykázaní.

Od 1. 1. 2014 došlo ke změnám v oblasti vykazování, a to především ke zkrácení maximální doby trvání předběžného opatření z jednoho roku na šest měsíců od jeho vydání. K prodloužení předběžného opatření stačí jenom podání návrhu na jeho prodloužení, již není nutné podání návrhu na zahájení řízení. [23]

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Upravuje trestní postihy projevů domácího násilí a nebezpečného pronásledování (stalkingu).

Trestný čin, pokud jednání násilníka dosáhne intenzity trestného činu, zahájí orgány činné v trestním řízení vyšetřování pro spáchání některého z trestných činů uvedených v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění. Nejčastěji jsou to tyto trestné činy:

§ 145, těžké ublížení na zdraví: (1) Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

§ 146, ublížení na zdraví: (1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 171, omezování osobní svobody: (1) Kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 175, vydírání: (1) Kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem.

§ 185, znásilnění: (1) Kdo jiného násilím nebo pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

§ 199, týrání osob žijících ve společném obydlí:

(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým nebo trýznivým způsobem,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,

c) spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo

d) páchá-li takový čin po delší dobu.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

a) těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo

b) smrt.

§ 354, nebezpečné pronásledování: viz kapitola 3. [24]

Předběžné opatření, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 76b:

(1) Je-li jednáním účastníka, proti kterému návrh směřuje, vážným způsobem ohrožen život, zdraví, svoboda nebo lidská důstojnost navrhovatele, předseda senátu předběžným opatřením uloží účastníku, proti kterému návrh směřuje, zejména aby

a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval a nezdržoval se tam,

b) se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo

c) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.

(3) Předběžné opatření trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti. Předcházelo-li rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření vykazání, počíná tato lhůta dnem následujícím po dni, v němž uplynula lhůta stanovená v tomto zvláštním právním předpise.

Jak už bylo zmíněno u zákona č. 273/2008 Sb., od 1. 1. 2014 došlo k úpravám právního ošetření domácího násilí. Tyto úpravy se týkají i předběžného opatření, kde byla zkrácena maximální doba trvání předběžného opatření z jednoho roku na šest měsíců. Dále pak k prodloužení předběžného opatření stačí jenom podání návrhu na jeho prodloužení, není tedy již nutné podání návrhu na zahájení řízení ve věci samé. [25]

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění

„Upravuje postavení dětí, které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za jejich výchovu, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami. Zákon rovněž upravuje oznamovací povinnosti.“ [26]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 PRŮZKUMNÁ ČÁST

V průzkumné části se budu zabývat metodologií průzkumu a zpracováním získaných dat. Dále pak si vymezím cíle a hypotézy výzkumu, které na závěr zpracuji statistickou metodou – test dobré schody Chí – kvadrát.

7.1 Metodologie výzkumu

Pro získání co největšího počtu informací o problematice domácího násilí, jak ho vnímá veřejnost, jsem zvolila metodu anonymního dotazníku. K výzkumu jsem měla dispozici 50 tištěných dotazníků, z nichž se mi 45 vrátilo vyplněných. Zbylé potenciální respondenty jsem oslovila pomocí služby Google Drive, kde jsem na Google Disk vytvořila internetový dotazník a pomocí hypertextového odkazu jsem jej šířila po síti. Těmito dvěma způsoby se mi podařilo oslovit celkem 60 respondentů různého pohlaví, kteří odpovídali na 23 uzavřených dotazníkových otázek. Otázky jsem se snažila pokládat stručně a srozumitelně a každý respondent si tak mohl vybrat pro něj vyhovující odpověď. V dotazníku jsem zjišťovala pohlaví respondenta, jeho věk a místo bydliště. Dále pak jsem se zabývala samotnou informovaností respondenta o domácím násilí, zda si uvědomuje, co tento pojem vůbec znamená a zda se s násilím už někdy osobně setkal a jestli ví, jak se mu případně bránit.

Výsledky dotazníků jsou zpracovány v následující kapitole *Vyhodnocení dotazníků a analýza získaných dat*, kde jsou jednotlivé otázky rozebrány a graficky a tabulkově znázorněny. Pro některé ověření správnosti hypotéz jsem použila statistickou metodu – test dobré schody Chí – kvadrát.

7.2 Cíle a hypotézy

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, zda si obyvatelstvo uvědomuje důležitost problematiky domácího násilí. Zda má o jeho existenci vůbec povědomí, a jestli znají způsoby, jak se mu bránit či organizace, které jim v tom mohou být nápomocné.

Cíl 1: Zjistit, zda si lidé uvědomují, co domácí násilí obnáší.

H 1: Očekávám, že si většina lidí uvědomuje podstatu pojmu domácí násilí.

H 2: Očekávám, že většina respondentů si jako nejčastěji vyskytující se formu domácího násilí představuje násilí fyzické.

Cíl 2: Zjistit, jaké procento respondentů se s domácím násilím již setkalo.

H 1: Předpokládám, že většina respondentů se s domácím násilím zatím neseťkala.

H 2: Domnívám se, že ve většině případů byly v rodině postižené domácím násilím děti.

Cíl 3: Zjistit informovanost obyvatelstva o pomoci při domácím násilím.

H 1: Předpokládám, že většina respondentů není o domácím násilím dostatečně informována.

H 2: Domnívám se, že většina respondentů nezná ve svém okolí instituce pomáhající při výskytu domácího násilím.

8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ A ANALÝZY ZÍSKANÝCH DAT

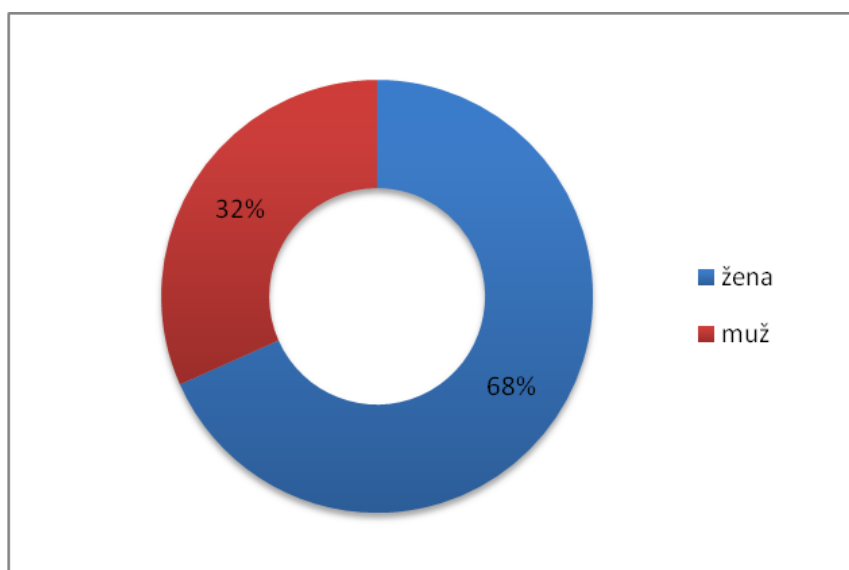
8.1 Grafické a tabulkové zpracování

Otázka č. 1 Jaké je Vaše pohlaví?

Tabulka 1

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
žena	41	68%
muž	19	32%
celkem	60	100%

Graf 1

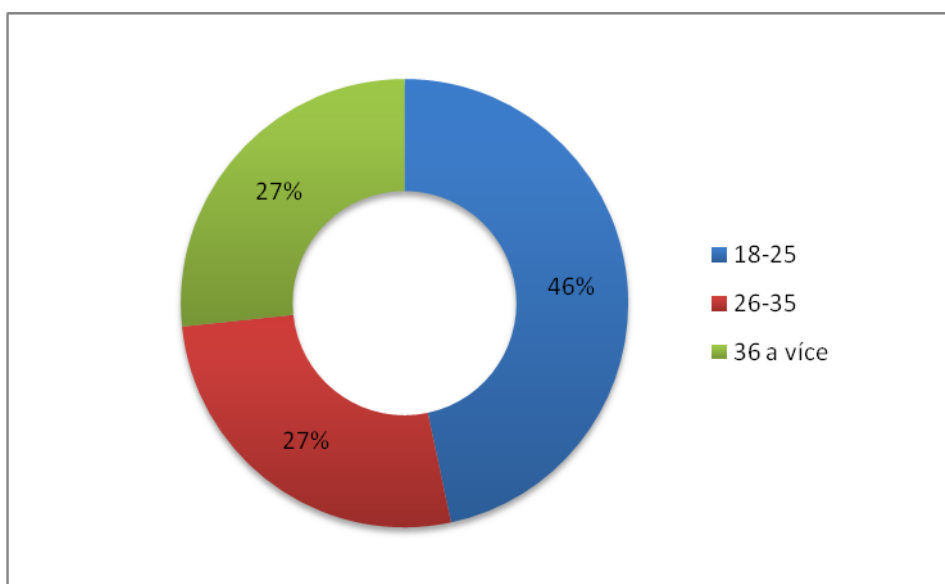
Jak je z grafu patrné, tak většina respondentů byly ženy, a to přímo 69% oslovených, zatímco mužů se zúčastnilo jenom 31%.

Otázka č. 2 Jaký je Váš věk?

Tabulka 2

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
18-25	28	46%
26-35	16	27%
36 a více	16	27%
celkem	60	100%

Graf 2

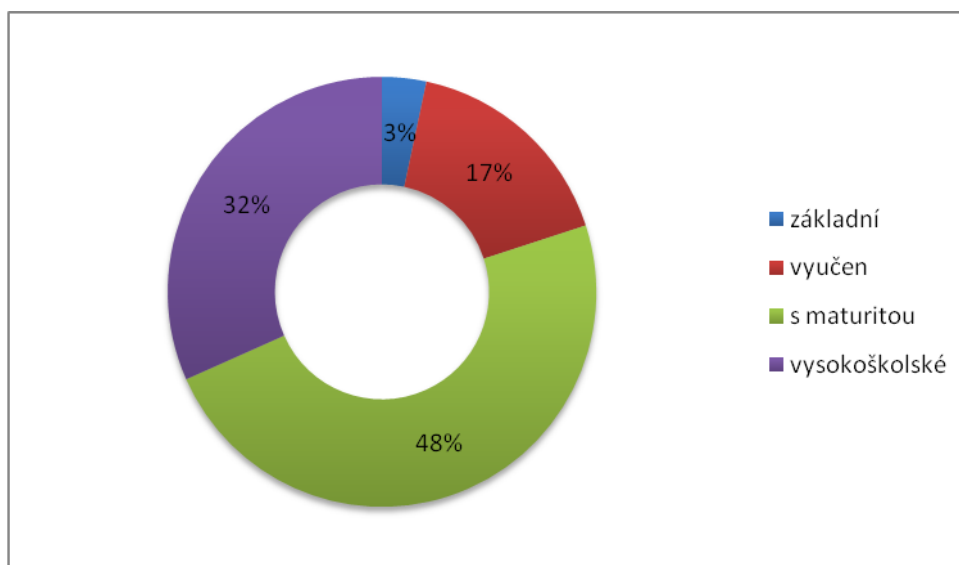
Průzkumem bylo zjištěno, že většina oslovených respondentů, tedy 46% se nachází ve věkové hranici 18 - 25 let. Zbývající procenta tvoří věkové hranice 26 – 35 let a 36 a více let, které se podělí každá 27%

Otázka č. 3 Jaké je Vaše vzdělání?

Tabulka 3

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
základní	2	3%
vyučen	10	17%
s maturitou	29	48%
vysokoškolské	19	32%
celkem	60	100%

Graf 3

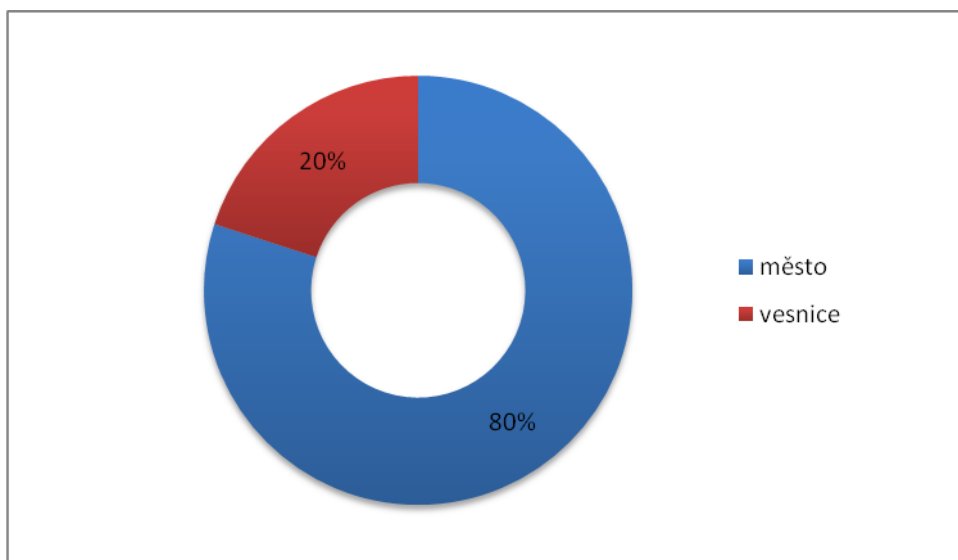
Na otázku ohledně vzdělání bylo zjištěno, že 29 respondentů, tedy 48% má maturitní vzdělání. 32% absolvovalo vysokou školu, 17% má výuční list a zbylé 3% mají pouze základní vzdělání.

Otázka č. 4 Kde žijete?

Tabulka 4

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
město	48	80%
vesnice	12	20%
celkem	60	100%

Graf 4

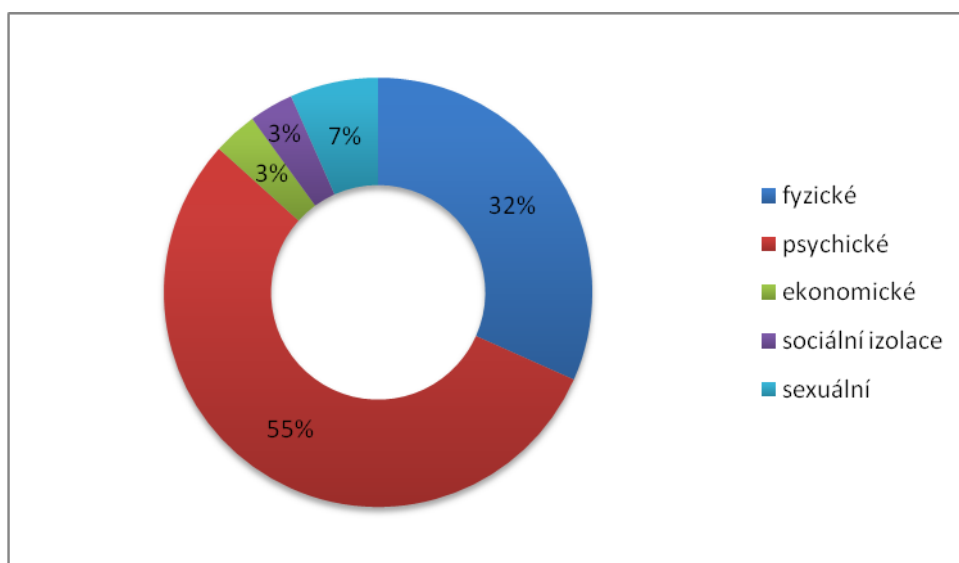
Ze 60 respondentů jich právě 48 žije ve městě a 12 na vesnici.

Otázka č. 5 V jaké formě se podle Vás násilí vyskytuje nejčastěji?

Tabulka 5

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
fyzické	19	32%
psychické	33	55%
ekonomické	2	3%
sociální izolace	2	3%
sexuální	4	7%
celkem	60	100%

Graf 5

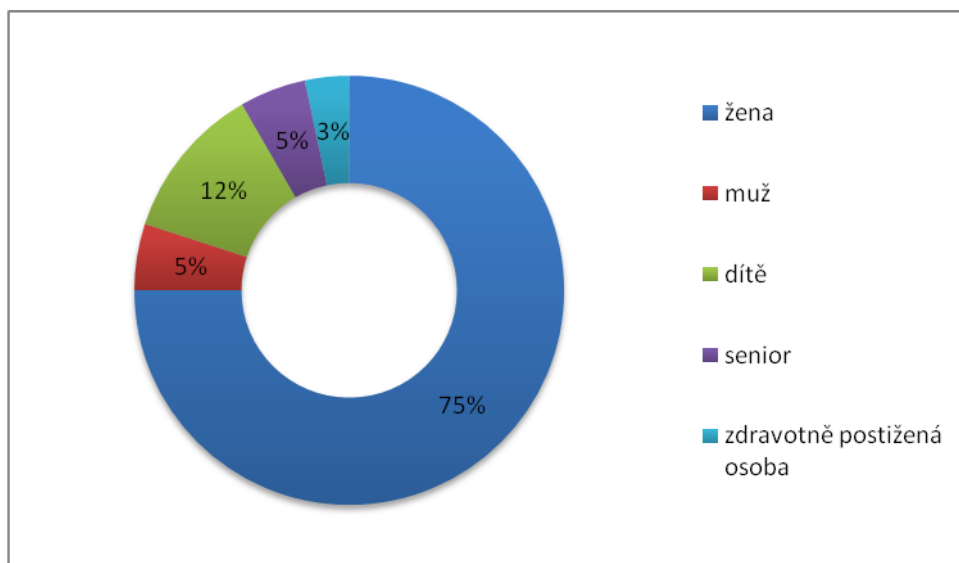
Z výzkumu je patrné, že podle 55% oslovených se násilí vyskytuje právě v psychické formě týrání. 32% si myslí, že obětí je nejčastěji ubližováno fyzicky, 7% se přiklání k duálnímu násilí, a zbylých 6% je rozděleno mezi sociální izolaci a násilí ekonomické.

Otázka č. 6 Kdo je podle Vás nejčastější obětí domácího násilí?

Tabulka 6

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
žena	45	75%
muž	3	5%
dítě	7	12%
senior	3	5%
zdravotně postižená osoba	2	3%
celkem	60	100%

Graf 6

75% oslovených považuje za nejčastější obětí domácího násilí ženu, 12% vnímá dítě jako nejčastější objekt násilí, 5% se domnívá že jím může být senior, další 5% považuje za ohrožené muže, a zbylé tři procenta vnímají jako ohroženou skupinu zdravotně postižené osoby.

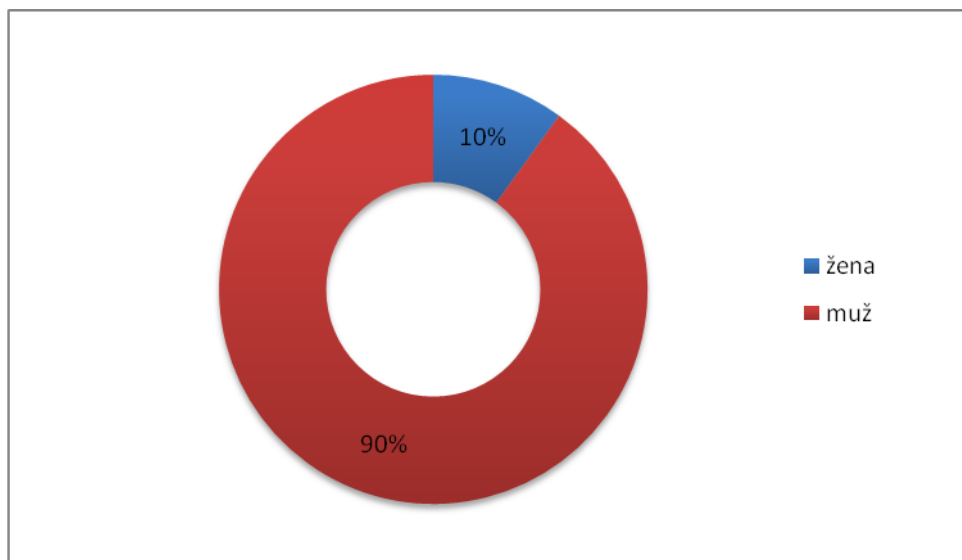

Otázka č. 7 Kdo je podle Vás nejčastějším agresorem domácího násilí, nebo násilí v rodině?

Tabulka 7

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
žena	6	10%
muž	54	90%
celkem	60	100%

Graf 7

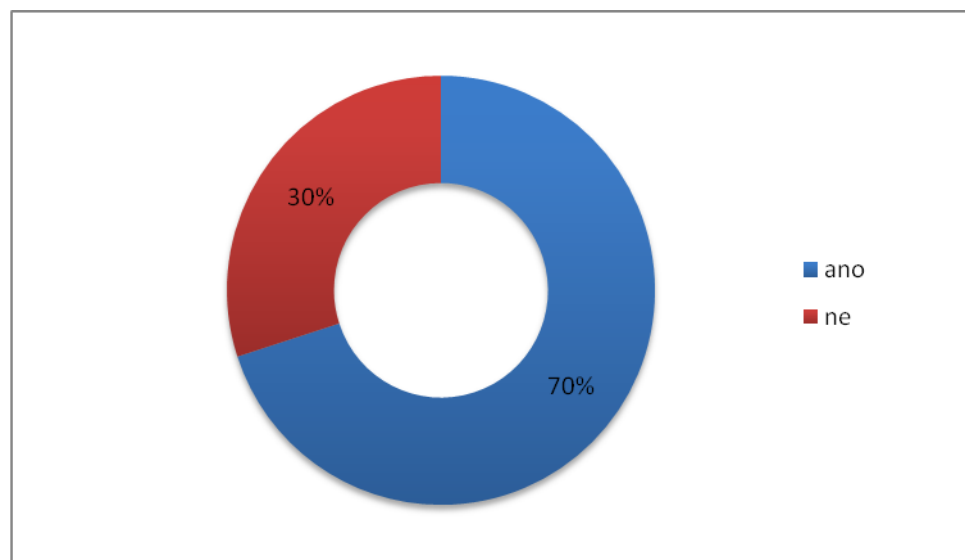
Pro respondenty je jednoznačně nejčastějším pachatelem domácího násilí, pouhých 10 % se domnívá, že agresorem může být i žena.

Otázka č. 8 Máte povědomí o problematice domácího násilí?

Tabulka 8

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
ano	42	70%
ne	18	30%
celkem	60	100%

Graf 8

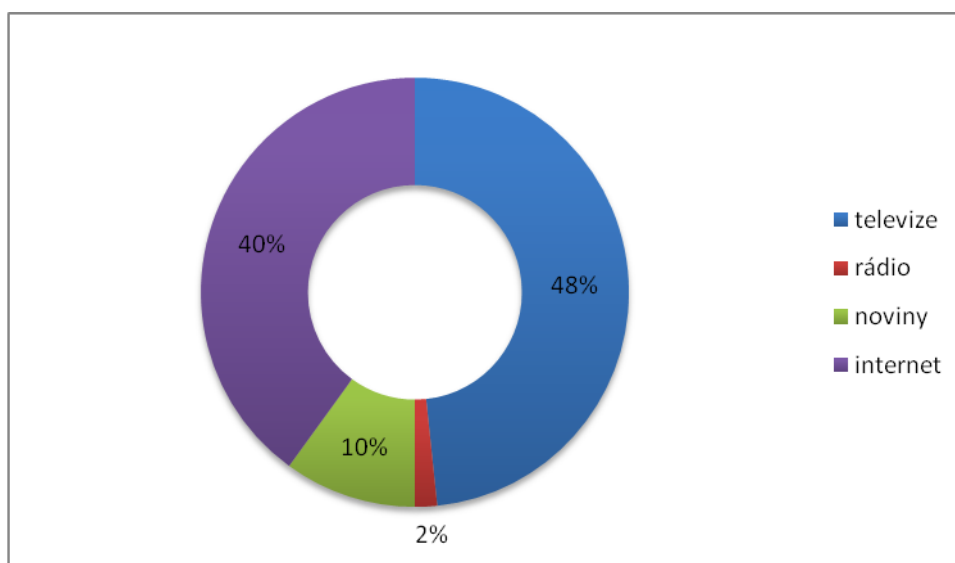
42 oslovených tvrdí, že mají povědomí o problematice domácího násilí, zbylých 18 respondentů nikoliv.

Otázka č. 9 Kde, z jakých medií se nejčastěji dozvídáte o domácím násilí?

Tabulka 9

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
televize	29	48%
rádio	1	2%
noviny	6	10%
internet	24	40%
celkem	60	100%

Graf 9

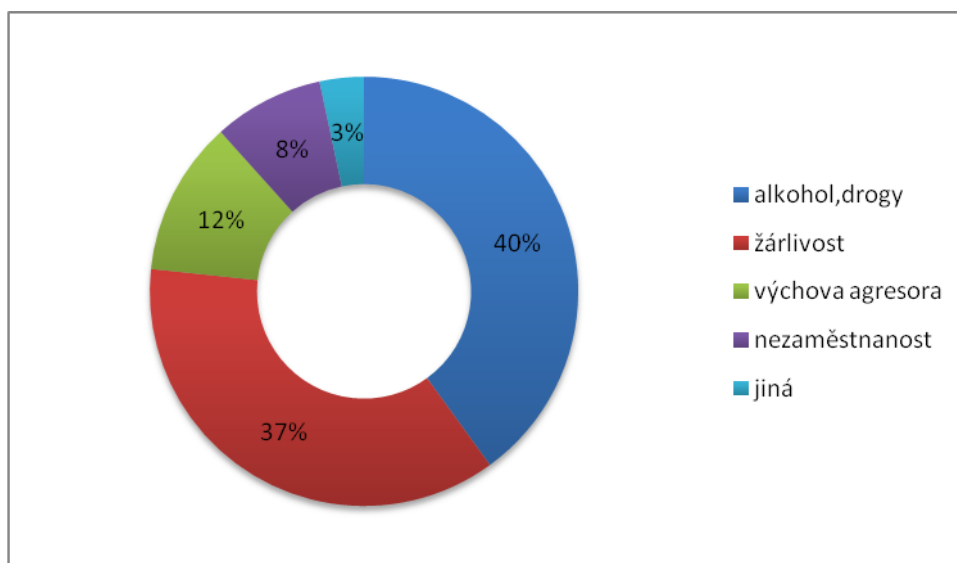
Nejčastějším médiem, z kterého se respondenti dovídají o domácím násilí uvádějí televizi, a to v 48 %. 40% uvádí jako sdělovací prostředek internet, 10 % noviny, a pouze 2% oslovených se o této problematice dovídají z rádia.

Otázka č. 10 Jaká je podle Vás nejčastější příčina agresivního chování ve vztahu?

Tabulka 10

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
alkohol, drogy	24	40%
žárlivost	22	37%
výchova agresora	7	12%
nezaměstnanost	5	8%
jiná	2	3%
celkem	60	100%

Graf 10

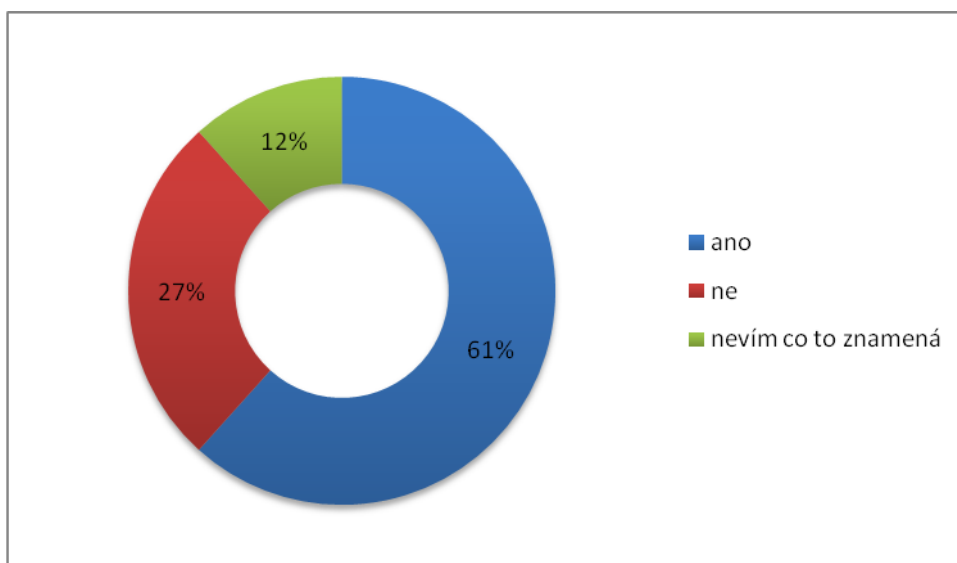
40% respondentů přisuzuje agresivní chování alkoholu a drogám. 37% se domnívá, že je na vině žárlivost. Z 12% je to vina výchovy agresora, 8% to dává za vinu nezaměstnanosti, a pouhá dvě procenta mají jiný názor.

Otázka č. 11 Dá se podle Vás považovat „Stalking“ (pronásledování) za formu domácího násilí?

Tabulka 11

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
ano	37	61%
ne	16	27%
nevím co to znamená	7	12%
celkem	60	100%

Graf 11

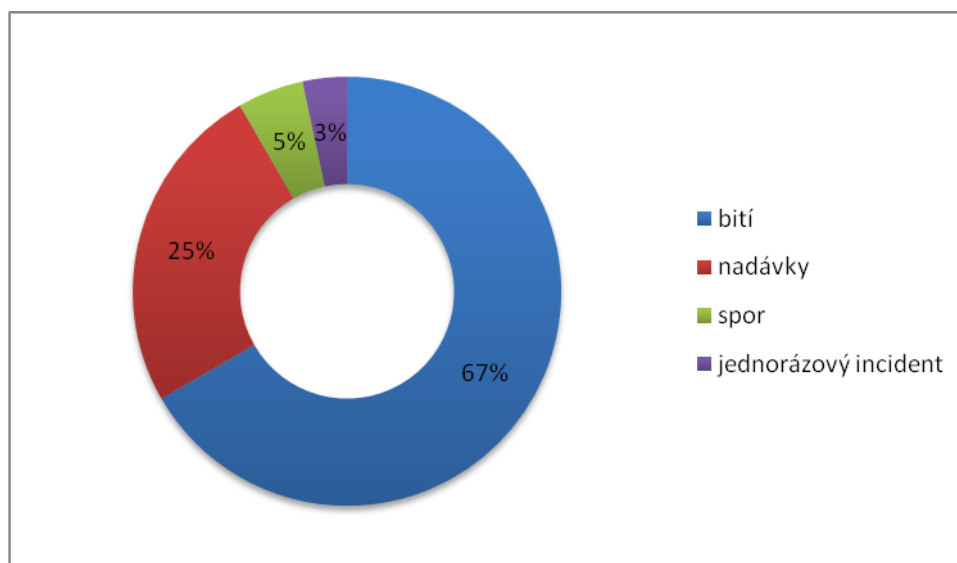
Z 60-ti respondentů se právě 37 domnívá, že stalking je jednou z forem domácího násilí, 16 toto tvrzení vyvrací, a 7 respondentů neví co pojem stalking znamená.

Otázka č. 12 Co je podle Vás domácí násilí?

Tabulka 12

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
bití	40	67%
nadávky	15	25%
spor	3	5%
jednorázový incident	2	3%
celkem	60	100%

Graf 12

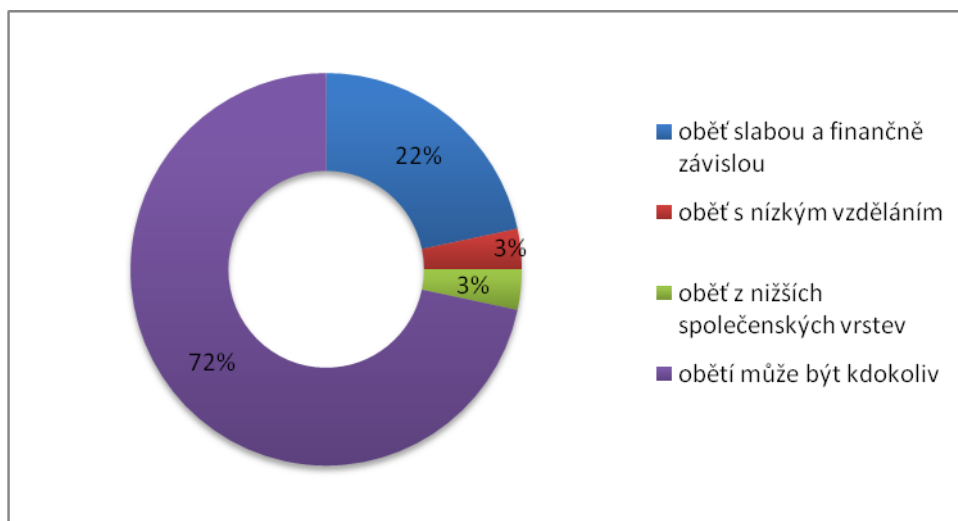
Průzkumem bylo zjištěno, že 67 % oslovených za domácí násilí považují bití, 25 % respondentů se přiklání spíše k nadávkám, 5% označilo spor jako domácí násilí a zbylé 3% jednorázový incident.

Otázka č. 13 Jakou obět' podle Vás domácí násilí nejčastěji postihuje?

Tabulka 13

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
obět' slabou a finančně závislou	13	22%
obět' s nízkým vzděláním	2	3%
obět' z nižších společenských vrstev	2	3%
obětí může být kdokoliv	43	72%
celkem	60	100%

Graf 13

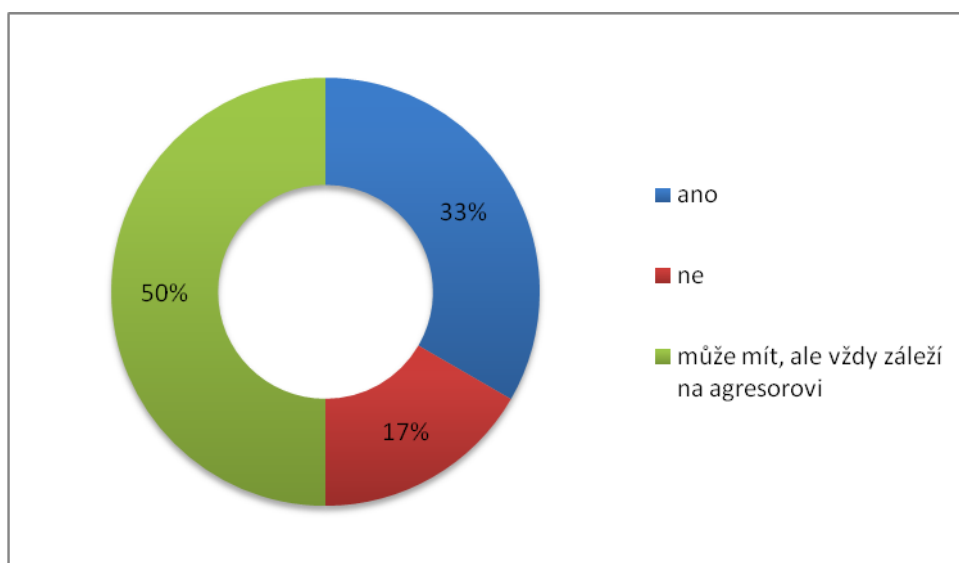
72% respondentů se domnívá, že obětí domácího násilí se může stát kdokoliv. 22% si myslí, že obět' je finančně slabá a závislá na partnerovi, 3% uvádí obět' s nízkým vzděláním a zbylá 3% obět' z nižších společenských vrstev.

Otázka č. 14 Má rodiny vliv na výskyt domácího násilí?

Tabulka 14

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
ano	20	33%
ne	10	17%
může mít, ale vždy záleží na agresorovi	30	50%
celkem	60	100%

Graf 14

Podle 30 (50%) oslovených může mít rodina vliv na výskyt domácího násilí, vždy ale záleží na agresorovi, jak se zachová. 20 se domnívá, že má rodina rozhodující vliv na pozdější násilí, a 10 respondentů rodině nepřikládá žádný vliv.

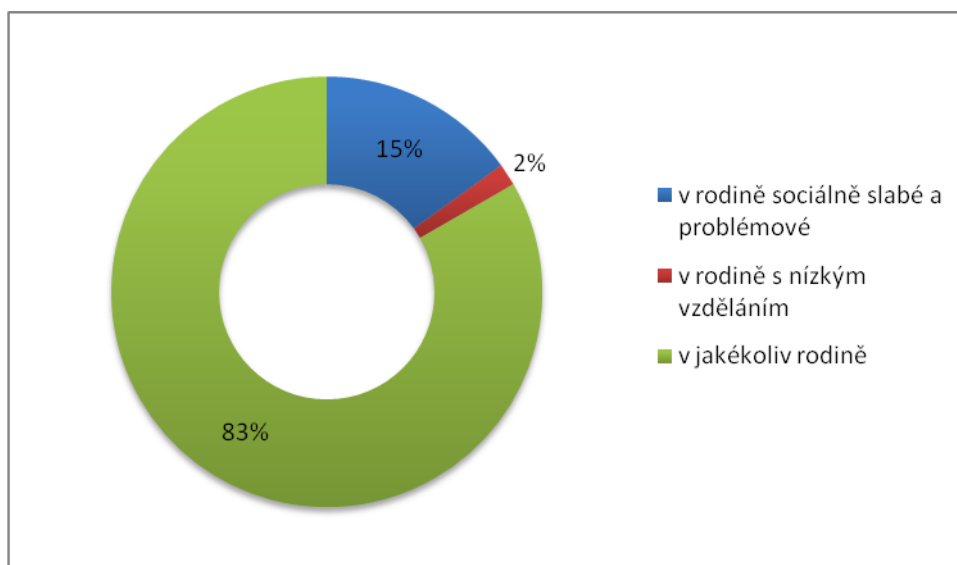

Otázka č. 15 V jaké rodině se podle Vás domácí násilí vyskytuje?

Tabulka 15

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
v rodině sociálně slabé a problémové	9	15%
v rodině s nízkým vzděláním	1	2%
v jakékoliv rodině	50	83%
celkem	60	100%

Graf 15

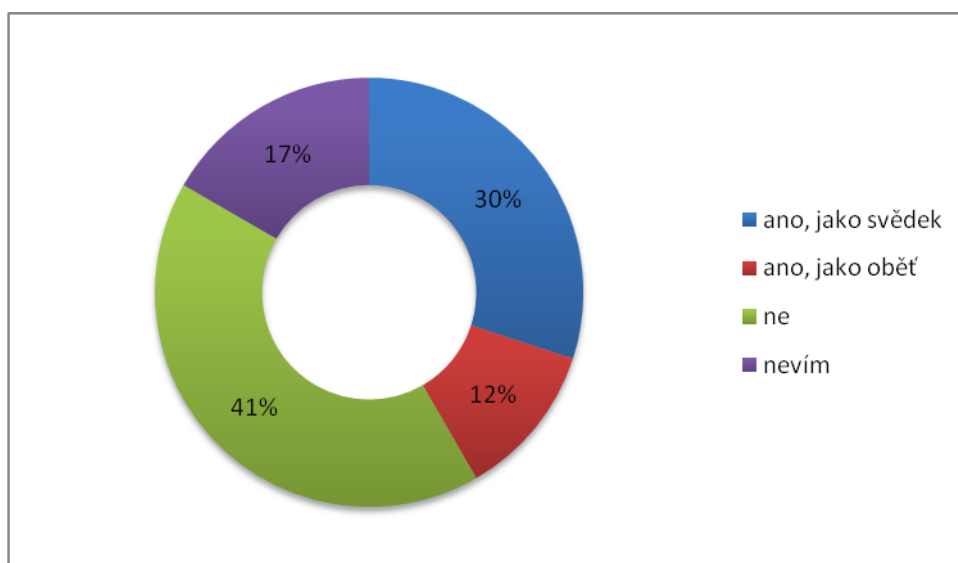
Z grafu je patrné, že 83% oslovených má ten názor, že domácí násilí se může vyskytnout v jakékoliv rodině. 15% se domnívá že tento jev poskytuje jenom rodinu sociálně slabou a problémovou a pouhá 2% rodinu s nízkým vzděláním.

Otázka č. 16 Setkal/a jste se někdy s domácím násilím?

Tabulka 16

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
ano, jako svědek	18	30%
ano, jako oběť	7	12%
ne	25	41%
nevím	10	17%
celkem	60	100%

Graf 16

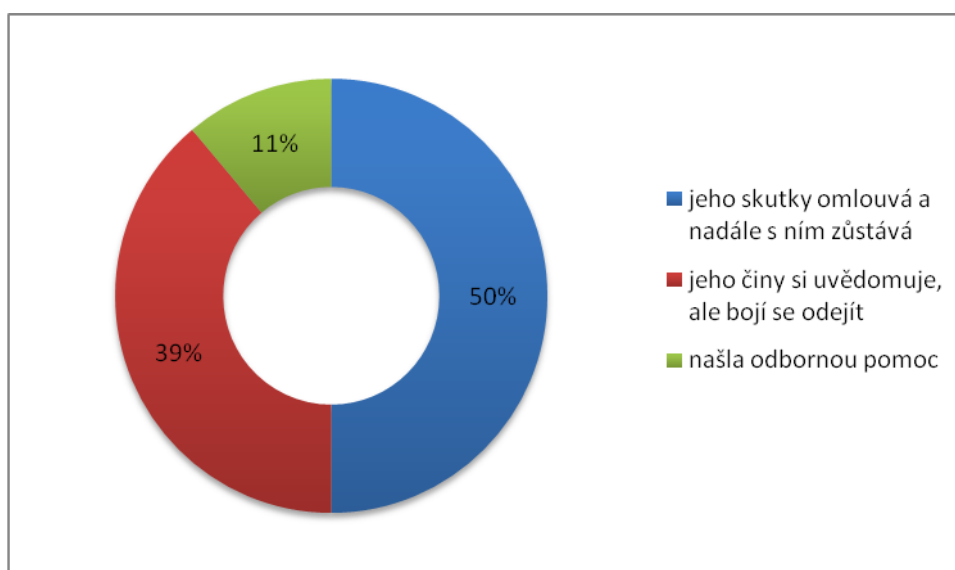
41% respondentů se s domácím násilím dosud přímo neseťkali. 30% se na něm podílela jako svědek, 12% se stalo obětí domácího násilí a 17% si tuto skutečnost neuvědomuje

Otázka č. 17 Jak se oběť zachovala?

Tabulka 17

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
jeho skutky omlouvá a nadále s ním zůstává	9	50%
jeho činy si uvědomuje, ale bojí se odejít	7	39%
našla odbornou pomoc	2	11%
celkem	18	100%

Graf 17

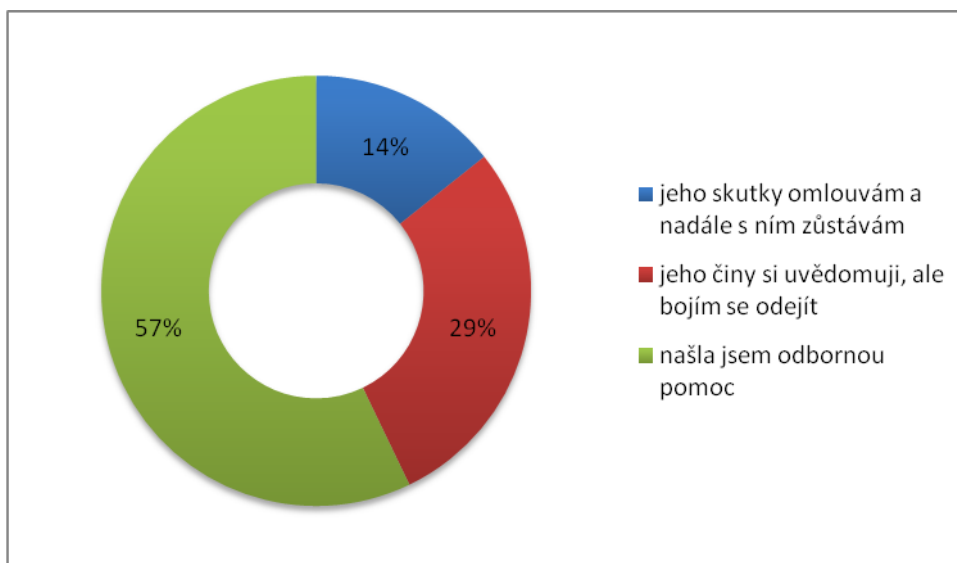
Z 18-ti respondentů, které na otázku, zda se setkali s domácím násilím odpověděli, ano jako svědek, odpovědělo, že 50% obětí s trýznitelem nadále zůstává a jeho skutky omlouvá. 39% odpovědělo, že si oběť jeho činy uvědomuje a bojí se od násilné osoby odejít a 11%, že oběť našla pomoc

Otázka č. 18 Jak jste se zachoval/a?

Tabulka 18

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
jeho skutky omlouvám a nadále s ním zůstávám	1	14%
jeho činy si uvědomuji, ale bojím se odejít	2	29%
našla jsem odbornou pomoc	4	57%
celkem	7	100%

Graf 18

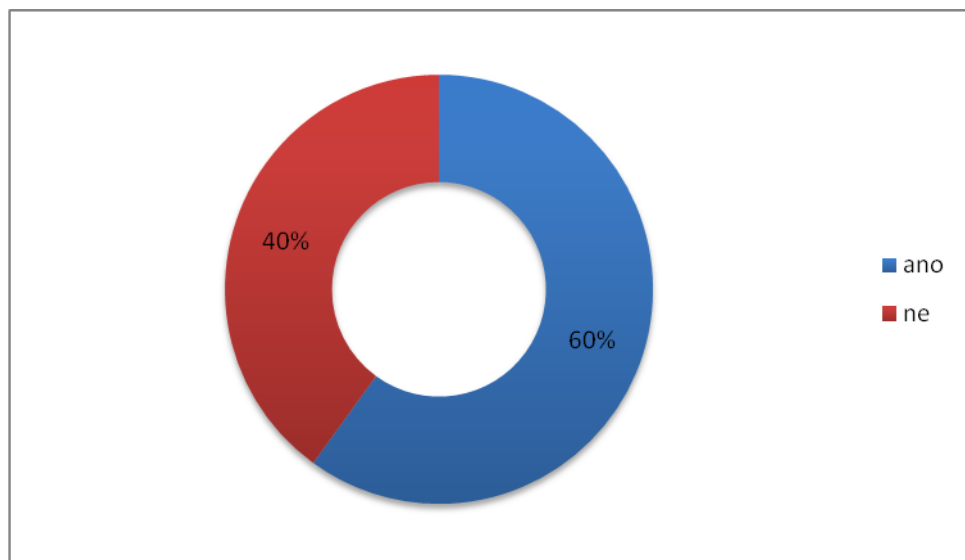
57% ze 7 respondentů skutky násilí omlouvá a s trýznitelem nadále zůstává, 29% si jeho činy uvědomuje, ale bojí se od něj odejít a 14% již našlo odbornou pomoc.

Otázka č. 19 Byly v partnerství děti?

Tabulka 19

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
ano	15	60%
ne	10	40%
celkem	25	100%

Graf 19

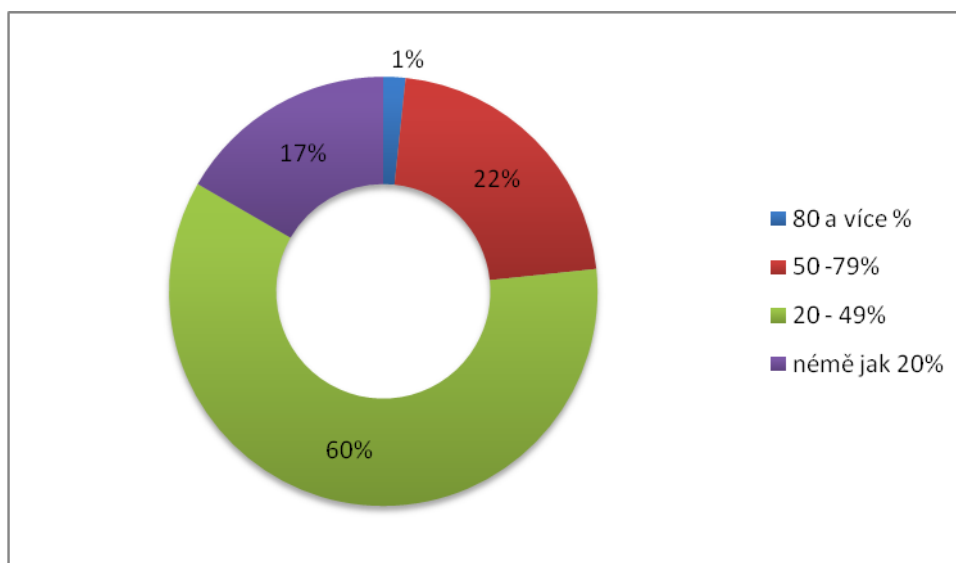
V 60% z 25 případů byly ve vztahu děti. 40% párů bylo bezdětných.

Otázka č. 20 Jaké procento obyvatel se podle Vás již setkala s domácím násilím?

Tabulka 20

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
80 a více %	1	1%
50 -79%	13	22%
20 - 49%	36	60%
némě jak 20%	10	17%
celkem	60	100%

Graf 20

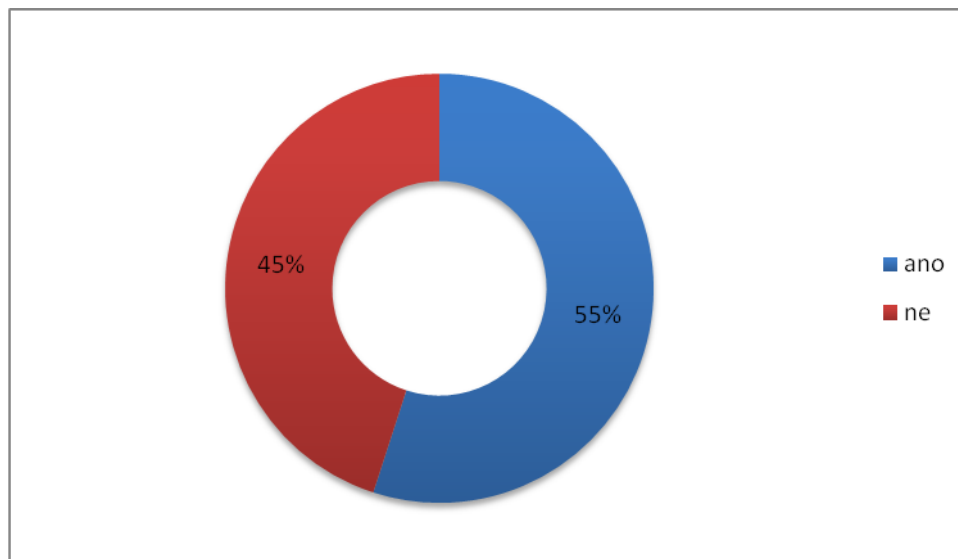
Z výzkumu je patrné, že 36 respondentů se domnívá, že násilí zasáhlo 20 – 49% obyvatelstva. 13 si myslí, že je to záležitost 50 – 79% populace ČR, 10 oslovených výskytu domácího násilí přisuzuje méně jak 20% a pouhé jedno procento se domnívá, že se tato záležitost týká více jak 80% obyvatelstva

Otázka č. 21 Myslíte, že jste dostatečně informováni o domácím násilí a způsobu jak se mu bránit?

Tabulka 21

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
ano	33	55%
ne	27	45%
celkem	60	100%

Graf 21

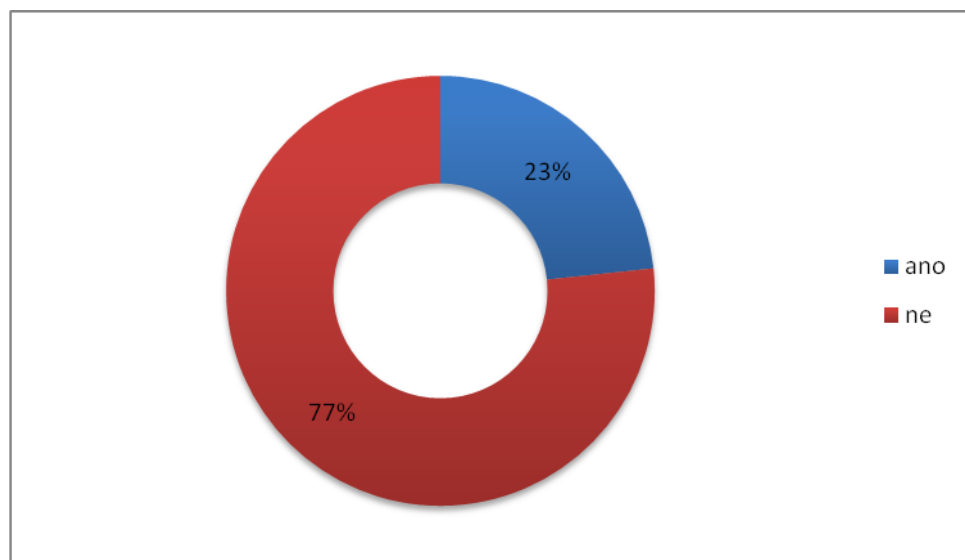
Z grafu vidíme, že 55% respondentů si myslí, že je o domácím násilí a způsobu jak se mu bránit dostatečně informováno, naproti tomu 45% se tomu nedomnívá.

Otázka č. 22 Znáte ve svém okolí nějaká intervenční centra, pomoci týraným obětem?

Tabulka 22

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
ano	14	23%
ne	46	77%
celkem	60	100%

Graf 22

Z 60-ti oslovených 77% nezná ve svém okolí žádná intervenční centra. Zbýlých 23% ví kde případnou pomoc hledat.

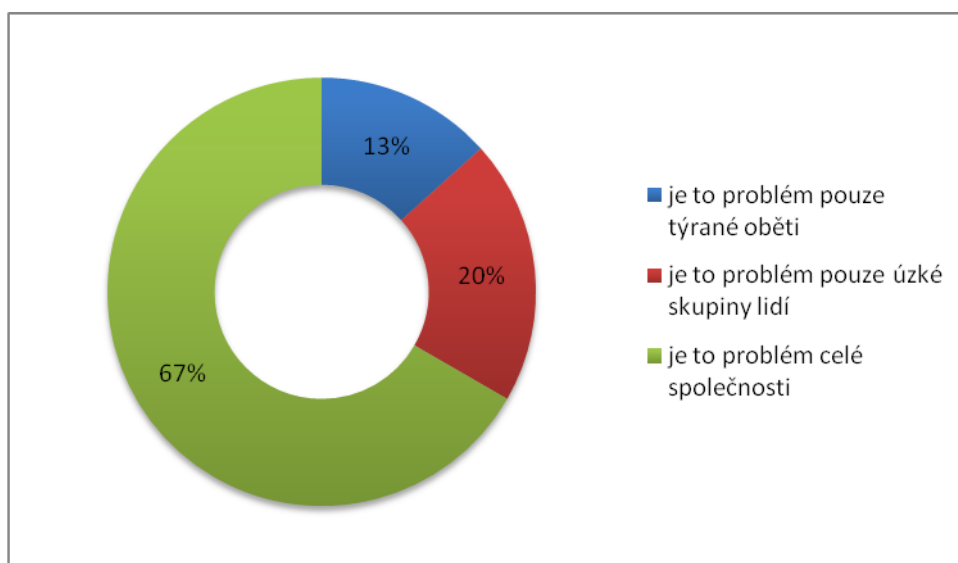

Otázka č. 23 Jaký máte pohled na domácí násilí?

Tabulka 23

odpověď	počet respondentů	vyjádření v %
je to problém pouze týrané oběti	8	13%
je to problém pouze úzké skupiny lidí	12	20%
je to problém celé společnosti	40	67%
celkem	60	100%

Graf 23

40 respondentů, tedy 67% si myslí, že domácí násilí je problémem celé společnosti. 20% se domnívá, že je to problém pouze blízkého okolí agresora a oběti. A 13%, tedy 8 respondentů to vnímá jako problém pouze týrané osoby.

8.2 Vyhodnocení cílů a hypotéz

V analytické části jsem si stanovila tři cíle, z nichž každý obsahuje dvě hypotézy. V následujících řádcích se pokusím na každý cíl najít odpověď a hypotézu buď potvrdit, nebo zamítnout.

Cíl 1: Zjistit, zda si lidé uvědomují, co domácí násilí obnáší.

H1: Očekávám, že si většina lidí uvědomuje podstatu pojmu domácí násilí.

Dotazníkovým řešením bylo zjištěno, že 67% oslovených za domácí násilí považuje bití, 25% respondentů se přiklání spíše k nadávkám, 5% označilo spor jako domácí násilí a zbylé 3% jednorázový incident.

Domácí násilí tvoří převážně bití a hádky, podle zjištěných údajů z grafu stanovenou hypotézu **potvrzují**.

H2: Očekávám, že většina respondentů si jako nejčastěji vyskytující se formu domácího násilí představuje násilí fyzické.

K potvrzení této hypotézy použiji statistickou metodu Chí-kvadrát.

Tabulka 24

odpověď	pozorovaná četnost - P	očekávaná četnost - O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O
fyzické	19	12	7	49	4,08
psychické	33	12	21	441	36,75
ekonomické	2	12	-10	100	8,3
sociální izolace	2	12	-10	100	8,3
sexuální	4	12	-8	64	5,3
Σ	60	60	0		$\Sigma 62,73$

$$X^2 = 62,73$$

$$\text{stupeň volnosti} \Rightarrow 5 - 1 = 4$$

$$X^2_{0,95}(4) \Rightarrow 9,48$$

X^2 náleží $W \Rightarrow$ zamítám H_0

Předpoklad, že si většina respondentů si jako nejčastější druh násilí představuje násilí fyzické, byl špatný. Již z grafu je patrné, že jako nejčastější formu vnímají násilí psychické.

Cíl 2: Zjistit, jaké procento respondentů se s domácím násilím již setkalo.

H_1 : Předpokládám, že většina respondentů se s domácím násilím zatím neseťkala.

Předpoklad byl správný. Podle dotazníkového výzkumu se s domácím násilím setkalo 25 respondentů, z toho 18 jako svědek a 7 jako oběť násilí. 10 respondentů si neuvědomuje, že by ho tato problematika zasáhla a zbylých 25 oslovených se s domácím násilím zatím neseťkali.

H_2 : Domnívám se, že ve většině případů byly v rodině postižené domácím násilím děti.

Tabulka 25

odpověď	pozorovaná četnost - P	očekávaná četnost - O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O
ano	15	12,5	2,5	6,25	0,5
ne	10	12,5	-2,5	6,25	0,5
Σ	25	25	0		1

$$X^2=1$$

Stupeň volnosti $\Rightarrow 2-1=1$

$$X^2_{0,95}(1) \Rightarrow 3,8415$$

X^2 nenáleží W H_0 nezamítám.

Hypotéza, že ve většině rodin postižených domácím násilím, byly přítomny děti, je **správná**.

Cíl 3: Zjistit informovanost obyvatelstva o pomoci při domácím násilí

H1: Předpokládám, že většina respondentů není o domácím násilí dostatečně informována.

Z 60-ti oslovených se právě 55% domnívá, že je dostatečně informováno o domácím násilí a způsobu jak se mu bránit, 45% respondentů si tuto skutečnost nemyslí. Z toho plyne, že hypotézu **zamítám**.

H 2: Domnívám se, že většina respondentů nezná ve svém okolí instituce pomáhající při výskytu domácího násilí.

Tabulka 26

odpověď	pozorovaná četnost - P	očekávaná četnost - O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² /O
ano	14	30	-16	256	8,53
ne	46	30	16	256	8,53
Σ	60	60	0		17,06

$$X^2=17,06$$

$$\text{Stupeň volnosti} \Rightarrow 2-1=1$$

$$X^2_{0,95} = 3,84$$

X^2 nenáleží W, nezamítám H_0

Stanovenou hypotézu, že většina respondentů nezná ve svém okolí instituce pomáhající při výskytu domácího násilí, **potvrzují**.

ZÁVĚR

Celosvětově je domácí násilí velmi závažné a často diskutované téma, a to nejen u odborné veřejnosti. V minulosti tomu ovšem tak nebylo, pro společnost bylo domácího násilí dlouhodobě tabu. Bylo považováno za privátní záležitost jednotlivých vztahů či domácností a jeho následky byly bagatelizovány. V právní oblasti chyběly přesná vymezení problematiky, fyzické násilí mezi blízkými osobami bylo vnímáno většinou jako ojedinělé napadání, které bylo vázáno na souhlas oběti s trestním stíháním násilníka nebo projednáním přestupku ve správním řízení.

První zlom v řešení této problematiky nastal v devadesátých letech, kdy vznikají neziskové organizace, které usilují o co největší informovanost o domácím násilí. Domácí násilí již není pouze za zavřenými dveřmi, ale stává se veřejným celospolečenským problémem.

U nás nejvýsadnější postavení k této problematice zaujalo občanské sdružení *Bílý kruh bezpečí* (BKB), který dále realizoval projekt *Domácí násilí*, který se zasloužil o provoz linky DONA. Další aktivitou BKB bylo založení *Aliance proti domácímu násilí*, která se zasloužila o zavedení zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Posledním významným krokem na poli legislativy bylo zavedení institutu vykázání, jež upravují § 44–47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR.

Práce je pro její lepší přehlednost rozdělena do dvou částí. V teoretické části jsem se snažila vymezit základní pojmy a nastínit problematiku domácího násilí z dostupných informací. Literární zpracování této problematiky bývá někdy dosti vyčerpávající a zaměřené zejména na pohled žen jako obětí domácího násilí. Proto jsem se snažila být ve výkladu zpracovaných informací nestranná a aplikovat tyto teoretické skutečnosti na obě pohlaví. V první části bakalářské práce se tedy dozvídáme základní informace, rozdělení obětí a formy, v nichž se násilí vyskytuje. Specifickou formou, již jsem věnovala samostatnou kapitolu, je „stalking“ neboli nebezpečné pronásledování. V neposlední řadě je zde zmíněná legislativní úprava domácího násilí.

Druhá, tedy praktická část práce, je zaměřená na průzkum veřejného mínění o problematice domácího násilí. Hlavními cíly práce je zjistit informovanost obyvatelstva o domácím násilí, čili jaké procento lidí se s tímto druhem násilí již setkalo a zda vědí, jak se v takové situaci bránit.

V praktické části jsem hledala odpovědi na předem vytyčené cíle, které se mi díky, kvantitativní dotazníkové metodě, podařily získat. V této části jsem zpracovávala 23 dotazníkových otázek, každou samostatně a pro lepší přehlednost jsem výsledky uvedla jak v tabulkách, tak v grafech. Hlavní cílem druhé části bylo zjistit informovanost obyvatelstva o domácím násilí. Z uvedených výsledků plyne, že obyvatelstvo je dobře informováno o tomto fenoménu, avšak skutečnost je jiná. Z průzkumu jasně vyplývá, že většina respondentů není dostatečně informována a téměř vůbec neznají možnosti kvalifikované pomoci, ani kde by tuto pomoc mohly najít.

V závěru práce bych ráda uvedla několik doporučení pro praxi:

1. Nezavírejme oči před jakoukoli formou domácího násilí, je to přece problém celé společnosti.
2. Když máme možnost pomoci týrané osobě, pomozme. Nikdy nevíme, kdy budeme potřebovat pomoc také my.
3. Šířme informace a pokusme se tím zamezit a snížit riziko výskytu domácího násilí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Překlad Monika Burger. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-802-5117-866.
- [2] CONWAY, Helen L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.
- [3] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 439 s. ISBN 978-807-3802-134.
- [4] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 150 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4722-078.
- [5] *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Vyd. 1. Editor Jiří Buriánek, Jiří Kovařík. Praha ;: Triton, 2006, 108 s. ISBN 80-725-4914-6.
- [6] KOPECKÝ, Kamil. *Stalking a kyberstalking: nebezpečné pronásledování*. Olomouc, 2010. ISBN 978-80-254-7737-3. Studie. Univerzita Palackého v Olomouci.
- [7] MATĚJČEK, Zdeněk a Josef LANGMEIER. *Výpravy za člověkem*. Praha: Odeon, 1981, 218 s.
- [8] ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.
- [9] ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krizová intervence pro praxi*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011, 195 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2624-3.
- [10] VARGOVÁ, Branislava a Marie VAVROŇOVÁ. ROSA – INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ CENTRUM PRO ŽENY - OBĚTI DOMÁCIHO NÁSILÍ. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci: Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí*. Praha: Sondy, s.r.o., © ROSA, 2006. Dostupné z: http://www.rosa-os.cz/fileadmin/rosa/zlom_manual.pdf
- [11] VOŇKOVÁ, Jiřina a Markéta HUŇKOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: ProFem, 2004, 194 s. ISBN 80-239-2106-1.

- [12] VOŇKOVÁ, Jiřina. *Vaše právo!: první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: proFem, 2005, 70 s. ISBN 80-239-4025-2.

Internetové zdroje:

- [13] ACORUS, o. s. *Domácí násilí* [online]. 2011 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>
- [14] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Vybrané výzkumy a teorie domácího násilí. *Policista* [online]. Copyright © 2002 Ministerstvo vnitra České republi, roč. 2008, č. 7 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/policista-626975.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- [15] DOKTORKA.CZ. *Stalking: Úmyslné pronásledování a obtěžování jedné osoby jinou* [online]. 2012 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://psychologie.doktorka.cz/stalking-umyslne-pronasledovani-a-obtezovani-jedne-osoby-jinou/>
- [16] EXPRESNÍ SKUPINA ALIANCE PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ. *Domácí násilí* [online]. Copyright Bílý kruh bezpečí, o.s. [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>
- [17] FRUHWIRTOVÁ, Eva. Stalking: nebezpečné pronásledování. *Doktorka.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://psychologie.doktorka.cz/stalking-nebezpecne-pronasledovani/>
- [18] KRAV MAGA. *Stalking* [online]. © Copyright 2013-14 KRAV MAGA o.s. [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://nenechtesublizovat.cz/index.php?mainNav=zenyanasili&subNav=stalking#content>
- [19] O.S. ROSA. *Násilí na seniorech* [online]. © ROSA, 2006. [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.rosa-os.cz/nasili-na-seniorech/nasili-na-seniorech/>
- [20] PAPEŽOVÁ, Zdeňka. *Prevence - stalking* [online]. 2006 [cit. 2014-05-06]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>

Legislativa:

- [21] Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
- [22] Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácími násilím
- [23] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- [24] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění
- [25] Předběžné opatření, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád,
- [26] Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, v platném znění

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CAN Child Abuse and Neglect.

BKB Bílý kruh bezpečí.

EAN Elder Abuse and Neglect.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Cyklus násilného chování	15
Obrázek 2 Duluthský model.....	17

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Jaké je Vaše pohlaví?.....	43
Tabulka 2 Jaký je Váš věk?	44
Tabulka 3 Jaké je Vaše vzdělání?	45
Tabulka 4 Kde žijete?	46
Tabulka 5 V jaké formě se podle Vás domácí násilí vyskytuje nejčastěji?	47
Tabulka 6 Kdo je podle Vás nejčastější obětí domácího násilí?	48
Tabulka 7 Kdo je podle Vás nejčastějším agresorem domácího násilí?	49
Tabulka 8 Méte povědomí o problematice domácího násilí?	50
Tabulka 9 Kde, z jakých medií se nejčastěji dozvídáte o domácím násilí?	51
Tabulka 10 Jaká je podle Vás nejčastější příčina agresivního chování?	52
Tabulka 11 Stalking.....	53
Tabulka 12 Co je podle Vás domácí násilí?	54
Tabulka 13 Jakou oběť podle Vás domácí násilí nejčastěji postihuje?.....	55
Tabulka 14 Má rodina vliv na výskyt domácího násilí?	56
Tabulka 15 V jaké rodině se podle Vás domácí násilí vyskytuje?	57
Tabulka 16 Setkal/a jste se někdy s domácím násilím?	58
Tabulka 17 Jak se oběť zachovala?	59
Tabulka 18 Jak jse se zachoval/a?	60
Tabulka 19 Byly v partnerství děti?.....	61
Tabulka 20 Jaké procento obyvatel se podle Vás již setkalo s domácím násilím?.....	62
Tabulka 21 Myslíte, že jste dostatečně informováni o domácím násilí?.....	63
Tabulka 22 Znáte ve svém okolí nějaká intervenční centra?	64
Tabulka 23 Jaký máte pohled na domácí násilí?	65
Tabulka 24	66
Tabulka 25	67
Tabulka 26	68

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Jaké je Vaše pohlaví?	43
Graf 2 Jaký je Váš věk?	44
Graf 3 Jaké je Vaše vzdělání?.....	45
Graf 4 Kde žijete?.....	46
Graf 5 V jaké formě se podle Vás domácí násilí vyskytuje nejčastěji?	47
Graf 6 Kdo je podle Vás nejčastější obětí domácího násilí?.....	48
Graf 7 Kdo je podle Vás nejčastějším agresorem domácího násilí?.....	49
Graf 8 Máte povědomí o problematice domácího násilí?.....	50
Graf 9 Kde z jakých médií se nejčastěji dozvídáte o domácím násilí?	51
Graf 10 Jaká je podle Vás nejčastější příčina agresivního chování ve vztahu?.....	52
Graf 11 Stalking	53
Graf 12 Co je podle Vás domácí násilí?.....	54
Graf 13 Jakou oběť podle Vás domácí násilí nejčastěji postihuje?	55
Graf 14 Má rodina vliv na výskyt domácího násilí?.....	56
Graf 15 V jaké rodině se podle Vás domácí násilí vyskytuje?.....	57
Graf 16 Setkal/a jste se někdy s domácím násilím?	58
Graf 17 Jak se oběť zachovala?.....	59
Graf 18 Jak jste se zachoval/a?.....	60
Graf 19 Byly v partnerství děti?	61
Graf 20 Jaké procento obyvatel se podle Vás již setkalo s domácím násilím?	62
Graf 21 Myslíte, že jste dostatečně informováni o domácím násilí?.....	63
Graf 22 Znáte ve svém okolí nějaká intervenční centra?.....	64
Graf 23 Jaký máte pohled na domácí násilí?	65

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA PI: DOTAZNÍK

PŘÍLOHA PII: PŘEHLED VYKÁZÁNÍ

PŘÍLOHA PIII: BEZPEČNOSTNÍ PLÁN

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dobrý den, mé jméno je Denisa Pavlíková a třetím rokem studuji Fakultu logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma „Domácí násilí“. Tento dotazník bude sloužit, ke zpracování údajů z pohledu široké veřejnosti na problematiku domácího násilí a bude mi nápomocen při tvorbě praktické části práce. Prosím Vás o jeho anonymní vyplnění a děkuji za Vámi obětovaný čas.

Denisa Pavlíková

1. Jaké je vaše pohlaví?
  - a) žena
  - b) muž
2. Jaký je Váš věk?
  - a) 18 – 25
  - b) 26 – 35
  - c) 36 a více
3. Jaké je Vaše vzdělání?
  - a) základní
  - b) vyučen
  - c) s maturitou
  - d) vysokoškolské
4. Kde žijete?
  - a) město
  - b) vesnice
5. V jaké formě se podle Vás domácí násilí vyskytuje nejčastěji?
  - a) fyzické
  - b) psychické
  - c) ekonomické
  - d) sociální izolace
  - e) sexuální
6. Kdo je podle Vás nejčastější obětí domácího násilí?
  - a) žena
  - b) muž
  - c) dítě
  - d) senior
  - e) zdravotně postižená osoba
7. Kdo je podle Vás nejčastějším agresorem domácího násilí, nebo násilí v rodině?
  - a) žena
  - b) muž
8. Máte povědomí o problematice domácího násilí?
  - a) ano
  - b) ne
9. Kde, z jakých médií se nejčastěji dozvídáte o domácím násilí?

- a) televize   b) rádio   c) noviny   d) internet

10. Jaká je podle Vás nejčastější příčina agresivního chování ve vztahu?

- a) alkohol, drogy   b) žárlivost   c) výchova agresora   d) nezaměstnanost
e) jiná, uveďte jaká .....

11. Dá se podle Vás považovat „Stalking“ (pronásledování) za formu domácího násilí?

- a) ano   b) ne   c) nevím co to „stalking“ znamená, nese-
tkal/a jsem se s ním

12. Co je podle vás domácí násilí?

- a) bití   b) nadávky   c) spor   d) jednorázový
incident

13. Jakou oběť podle Vás domácí násilí nejčastěji postihuje?

- a) Oběť slabou a finančně závislou na agresorovi
b) Oběť s nízkým vzděláním
c) Oběť z nižších společenských vrstev než je agresor
d) Obětí může být kdokoliv, nezáleží na postavení

14. Má rodina vliv na výskyt domácího násilí?

- a) ano   b) ne   c) může mít, ale vždy záleží na agresorovi

15. V jaké rodině se podle Vás domácí násilí vyskytuje?

- a) V rodině sociálně slabé a problémové
b) V rodině s nízkým vzděláním
c) V jakékoliv rodině

16. Setkal/a jste se někdy s domácím násilím?

- a) Ano, jako svědek
b) Ano, jako oběť

- c) Ne
- d) Nevím, neuvědomuji si to

Pokud jste na otázku č.16 odpověděl/a za a) pokračujte otázkou č.17 a 19.

Odpověděl/a –li jste na otázku č. 16 za b) pokračujte dále otázkou č. 18, 19. Další odpovědi pokračují otázkou č. 20

17. Jak se oběť zachovala?

- a) Jeho skutky omlouvá a nadále zůstává s trýznitelem
- b) Jeho činy si uvědomuje, ale bojí se od něj odejít
- c) Našla odbornou pomoc a útočiště

18. Jak jste se zachoval/a?

- a) Jeho skutky omlouvám a nadále s trýznitelem zůstávám
- b) Jeho činy si uvědomuji, ale bojím se od něj odejít
- c) Našel/a jsem odbornou pomoc a útočiště

19. Byly v partnerství děti?

- a) ano
- b) ne

20. Jaké procento obyvatel se podle Vás již setkala s domácím násilím?

- a) 80 a více %
- b) 50 – 79%
- c) 20 – 49%
- d) méně jak 20%

21. Myslíte, že jste dostatečně informování o domácím násilí a způsobu jak se mu bránit?

- a) ano
- b) ne

22. Znáte ve svém okolí nějaká intervenční centra, pomoci týraným obětem?

- a) ano
- b) ne

23. Jaký máte pohled na domácí násilí?

- a) Je to problém pouze té týrané oběti
- b) Je to problém pouze úzké skupiny lidí nacházející se v blízkosti agresora
- c) Je to problém celé společnosti

PŘÍLOHA PII: PŘEHLED VYKÁZÁNÍ

PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ POLICIÍ ČR DLE KRAJŮ V ROCE 2013

KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí ve spolupráci s APIC ČR- 13.1.2014												2013	celkem v letech						Celkem 2007-12	
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.		2007	2008	2009	2010	2011	2012		
Jihočeský	5	2	8	5	1	7	6	5	7	8	6	3	63	50	37	35	84	72	64	342	
Jihomoravský	7	10	13	7	9	10	12	13	12	12	11	12	128	82	72	82	87	118	150	591	
Karlovarský	9	9	11	12	9	8	6	7	6	2	7	11	97	32	46	49	79	137	111	454	
Královéhradecký	3	4	3	1	3	2	4	1	2	7	5	6	41	34	22	16	44	45	52	213	
Liberecký	6	8	18	5	17	3	7	12	7	9	12	9	113	30	36	68	62	82	104	382	
Moravskoslezský	7	10	9	9	18	7	9	5	10	6	15	2	107	213	110	111	108	135	97	774	
Olomoucký	4	10	8	6	9	8	15	8	4	10	6	6	94	44	35	43	61	112	100	395	
Pardubický	5	5	9	7	5	12	5	9	5	3	9	9	83	61	39	44	73	92	104	413	
Plzeňský	6	4	2	5	5	1	1	1	1	5	4	4	39	16	22	14	27	23	30	132	
Hlavní město Praha	9	11	16	8	15	14	10	11	18	13	10	20	155	59	34	48	104	123	138	506	
Středočeský	9	8	15	7	11	8	12	2	11	17	7	4	111	79	67	59	64	121	106	496	
Ústecký	14	13	13	21	16	16	9	10	13	9	10	12	156	81	87	134	133	202	204	841	
Vysočina	6	2	8	9	7	4	2	8	4	8	7	8	73	32	26	39	51	42	43	233	
Zlínský	9	6	10	7	10	9	7	10	12	3	7	11	101	49	46	36	81	126	102	440	
CELKEM VYKÁZÁNÍ	99	102	143	109	135	109	105	102	112	112	116	117	1361	862	679	778	1058	1430	1405	6212	
z toho opakovaná	16	11	18	9	24	22	15	18	12	13	14	16	188								
tj. v %	16%	11%	13%	9%	17%	20%	14%	18%	11%	12%	12%	14%	14%	Od 1.1.2007 do 31.12.2013 celkem: 7 573							

PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ POLICIÍ ČR DLE KRAJŮ V ROCE 2014

KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí ve spolupráci s APIC ČR- 11.4.2014												2014	celkem v letech						Celkem 2007-13	
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.		2007	2008	2009	2010	2011	2012		2013
Jihočeský	8	5	5										18	50	37	35	84	72	64	63	405
Jihomoravský	11	5	7										23	82	72	82	87	118	150	128	719
Karlovarský	5	8	15										28	32	46	49	79	137	111	97	551
Královéhradecký	9	2	1										12	34	22	16	44	45	52	41	254
Liberecký	10	9	8										27	30	36	68	62	82	104	113	495
Moravskoslezský	11	10	15										36	213	110	111	108	135	97	107	881
Olomoucký	6	7	5										18	44	35	43	61	112	100	94	489
Pardubický	6	4	10										20	61	39	44	73	92	104	83	496
Plzeňský	3	7	2										12	16	22	14	27	23	30	39	171
Hlavní město Praha	14	15	21										50	59	34	48	104	123	138	155	661
Středočeský	11	6	8										25	79	67	59	64	121	106	111	607
Ústecký	10	16	11										37	81	87	134	133	202	204	156	997
Vysočina	8	10	7										25	32	26	39	51	42	43	73	306
Zlínský	7	11	11										29	49	46	36	81	126	102	101	541
CELKEM VYKÁZÁNÍ	119	115	126	0	0	0	0	0	0	0	0	0	360	862	679	778	1058	1430	1405	1361	7573
z toho opakovaná	16	14	12																		
tj. v %	13%	13%	10%											Od 1.1.2007 do 31.3.2014 celkem: 7 933							

PŘÍLOHA PIII: BEZPEČNOSTNÍ PLÁN

Bezpečnostní plán pro osoby ohrožené domácím násilím

1. U někoho, komu věříte, si uschovejte: náhradní klíče, různé oblečení, důležité dokumenty nebo alespoň jejich kopie, lékařské předpisy a nějaký peněžní obnos.
2. Uschovejte si jakýkoliv důkaz o fyzickém násilí (roztrhané oblečení, fotografie modřin a zranění, doklady od lékaře, atd.).
3. Naplánujte si nejbezpečnější dobu k případnému útěku.
4. Pamatujte si, kam se můžete obrátit se žádostí o pomoc. Řekněte někomu, co se u vás děje. Noste s sebou telefonní čísla svých přátel, příbuzných a azylových domů.
5. Pokud jste v nebezpečí a potřebujete pomoc, zavolejte policii.
6. Pokud jste zraněn/a, jděte na pohotovost nebo k lékaři a oznamte, co se vám stalo. Požádejte je, aby vaši návštěvu zadokumentovali, případně vám napsali zprávu.
7. Poučte své děti a určete jim bezpečné místo v bytě (pokoj, který lze zamknout) nebo v okolí (např. sousední dům), kam se mohou uchýlit, pokud potřebují pomoc. Poučte je, že jejich úkolem je zůstat v bezpečí a ne vás ochraňovat.
8. Domluvte si signál se sousedy - např. „světlo venku je rozsvícené, zavolejte policii“.
9. Pokud jste napaden/a během volání na policii - nechejte telefon vyvěšený, mluvte a křičte!
10. Když přijede policie, jděte s ní do jiného pokoje, abyste mohl/a mluvit bez přerušování.
11. Neodmívejte lékařské vyšetření.
12. Po útoku neuklízejte ihned - důkazy (rozbité sklo, roztrhané oblečení, chomáče vlasů...) sesbírejte do igelitového sáčku a předejte je policii.
13. Škody vyfotografujte, snímky poříd'te i s datem, je-li to možné.
14. Zeptejte se policistů, zda-li bude zadržený pachatel do večera nebo v noci propuštěn, popř. jak budete ochráněn/a, pokud se rozzuří a stane se násilnějším.
15. Nepopírejte násilí před dětmi, řekněte jim pravdu tak, aby jí porozuměly.

16. Když násilí narůstá, nezdvíhejte malé dítě, protože bude ve vašem náručí zranitelnější.

17. Nestyd'te se vyhledat pomoc příbuzných a odborníků.

Pokud jste nepohybliví nebo v důchodovém věku

1. Pokud v situaci narůstajícího domácího násilí nemůžete utéci, přemýšlejte, která místnost ve vašem domě je nejbezpečnější, například ta, kde se můžete zamknout a zatelefonovat pro pomoc nebo zavolat o pomoc z okna.
2. Pěstujte vztahy s lidmi, nezůstávejte v izolaci. Stačí telefonický pravidelný kontakt, o takovou pomoc požádejte například i některou z nestátních organizací ve vašem regionu. Informaci o nich získáte na sociálním odboru nejbližšího úřadu místní správy.

Rady pro případ, že by jeden z partnerů unesl svěřené děti

1. Učte své děti rozpoznat, kde se nacházejí (jména měst, restaurací, cest...), vyznat se v mapě.
2. Naučte je, jak zanechat vzkazy na ubrouscích nebo na papírových utěrkách na toaletách.
3. Naučte je, jak požádat o pomoc lidi oblečené v policejních nebo vojenských uniformách.